

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE DREPT

Sesiune de comunicări științifice

„Valorile europene și impactul lor asupra dreptului contemporan”

23 mai 2025

SECȚIUNEA I

Ioana Maria COSTEA, Despina-Martha ILUCĂ (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Pilonii unei arhitecturi funcționale: cooperarea loială și gestiunea fondurilor europene / Pillars of a Functional Architecture: Sincere Cooperation and the Management of European Funds*

Rezumat: Prezentul studiu analizează aplicabilitatea principiului cooperării loiale în gestiunea fondurilor europene, pornind de la reglementarea acestuia la nivelul dreptului primar în Tratatul privind Uniunea Europeană, subsumând obligațiile pozitive și negative ale Uniunii și statelor membre în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate, inclusiv în gestiunea partajată a bugetului Uniunii. Implicațiile practice ale principiului cooperării loiale se reflectă atât în dezvoltarea unei legislații comunitare de drept derivat care tratează condiționalitatea dintre statul de drept și finanțarea europeană sau măsurile privind ajutoarele de stat, precum și în impactul asupra cadrului normativ național, adaptat și armonizat pentru a răspunde exigențelor europene. Analiza este dublată de repere din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene privind deficiențele statelor membre în respectarea acestui principiu, urmărind a sublinia rolul cooperării loiale ca valoare europeană fundamentală ce contribuie la protejarea intereselor financiare ale Uniunii și la consolidarea încrederii reciproce.

Abstract: The present study analyzes the applicability of the principle of sincere cooperation in the management of European funds, starting from its regulation at a primary law level in the Treaty on European Union, including positive and negative obligations of the EU and its Member States in performing the missions deriving from the Treaties, including in the shared management of the Union budget. The practical implications of the principle of sincere cooperation are reflected both in the development of secondary European legislation dealing with the conditionality between the rule of law and European funding or State aid measures, as well as in the impact on the national regulatory framework, adapted and harmonized to meet European requirements. The analysis is supplemented by references from the case law of the Court of Justice of the European Union regarding the shortcomings of Member States in respecting this principle, aiming to underline the role of sincere cooperation as a fundamental European value that contributes to protecting the financial interests of the Union and strengthening mutual trust.

Cuvinte cheie: principiul cooperării loiale; gestiunea fondurilor europene; gestiune partajată; bugetul UE; protejarea intereselor financiare ale Uniunii

Key-words: principle of sincere cooperation; management of European funds; shared management; EU budget; protection of the Union's financial interests

Diana-Mihaela CHEPTENE-MICU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Perspective europene asupra recuperării și confiscării activelor / European perspectives on asset recovery and confiscation*

Rezumat: Transpunerea Directivei(UE)2024/1260 în legislația națională, până noiembrie 2026, aduce o serie de noi concepte care trebuie înglobate în actele normative interne și care necesită armonizare cu principiile și jaloanele instituite de jurisprudența CtEDO. Acest instrument s-a cristalizat, în temeiul principiului subsidiarității, într-o măsură necesară la nivelul Uniunii, deoarece confiscarea bunurilor în cadrul procedurilor penale nu a putut fi realizată într-o manieră satisfăcătoare de statele membre. Directiva vine să completeze instrumentele juridice europene deja existente, aducând proceduri menite să ducă la consolidarea capacității autorităților competente de a-i priva pe infractori de produsele provenite din săvârșirea de activități infracționale. În acest sens, Directiva aduce noutăți referitoare la identificarea bunurilor prin intermediul notiței argintii, confiscarea aplicată terților sau care nu se bazează pe o condamnare penală (împiedicată, de exemplu, de prescripție), precum și a averilor nejustificate aflate în legătură cu infracționalitatea.

Abstract: The transposition of Directive (EU) 2024/1260 into national legislation, by November 2026, brings a series of new concepts that must be incorporated into domestic normative acts and that require harmonization with the principles and milestones established by the ECtHR jurisprudence. That instrument crystallized, in accordance with the principle of subsidiarity, to a necessary extent at Union level, since the confiscation of assets in criminal proceedings could not be carried out in a manner satisfactory by the Member States. The Directive complements the already existing European legal instruments, bringing procedures aimed at strengthening the capacity of competent authorities to deprive criminals of the proceeds of criminal activities. In this respect, the Directive introduces novelties relating to the identification of assets by means of the silver note, confiscation applied to third parties or not based on a criminal conviction (prevented, for example, by the statute of limitations), as well as unjustified assets related to crime.

Cuvinte cheie: Directiva(UE)2024/1260, notiță argintie, confiscare fără condamnare penală, confiscare a averilor nejustificate

Key-words: Directive(EU)2024/1260, Silver Note, confiscation without criminal conviction, confiscation of unjustified assets

Daniel ATASIEI (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Controlul de legalitate cu privire la actele de urmărire penală emise de Parchetul European / Supervision of the legality of criminal prosecution documents issued by the European Public Prosecutor's Office*

Rezumat: Dobândind sarcini investigative în toate statele U.E. participante începând cu data de 1 iunie 2021, Parchetul European desfășoară deja activități consistente de urmărire penală în România, dispunând inclusiv soluții de trimitere în judecată. Deși potrivit art. 4 din Legea 6/2021, Parchetul European și structurile sale sunt

asimilate în procedura penală organelor de urmărire penală, prin natura juridică particulară, prin structura pe două paliere (unul supranațional, la Luxembourg, altul național) și prin desfășurarea de acte specifice urmăririi penale atât pe teritoriul României cât și înafara acestuia, actele de urmărire penală – supuse neîndoielnic principiului legalității – generează particularități în privința regulilor procedurale aplicabile și a exercitării controlului de legalitate, a concursului de norme naționale și extranaționale, a teritorialității legii de procedură penală - aspecte tratate în prezenta expunere.

Abstract: Gaining investigative and prosecutorial powers since June 1st, 2021 in all participating EU member states, the European Public Prosecutor's Office (EPPO) has already been actively engaged in criminal prosecution activities in Romania, including issuing indictments and referring cases to courts. Although, under Article 4 of Law No. 6/2021, the EPPO and its structures are assimilated, for the purposes of criminal procedure, to national criminal prosecution bodies, their unique legal nature and dual-tier structure—comprising a supranational level in Luxembourg and a national level—introduce specific procedural nuances. Given that the EPPO conducts prosecutorial activities both within and beyond Romania's borders, the procedural proceedings—while firmly subject to the principle of legality—raise particular issues regarding applicable procedural rules and the oversight of their legality, the interplay between national and supranational legal norms and the territorial scope of criminal procedural law. These aspects are the focus of this presentation.

Cuvinte cheie: Parchetul European, legalitate, urmărire penală, acte

Key-words: E.P.P.O., legality, criminal prosecution, proceedings

Mirela-Mihaela APOSTOL (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Raportul dintre ocrotirea secretului profesional și protejarea minorilor în exercitarea profesiilor juridice de avocat și mediator / Balancing professional confidentiality and the protection of minors in the legal professions of lawyer and mediator*

Rezumat: Prezenta lucrare urmărește analiza unei probleme la confluența a două valori fundamentale în legătură cu exercitarea profesiei de avocat și cea de mediator: ocrotirea secretului profesional (principiu fundamental în exercitarea ambelor profesii) și ocrotirea interesului public (urmând a insista pe ocrotirea intereselor unor categorii de persoane considerate vulnerabile – aceea a minorilor). Vom discuta despre modul în care cadrul normativ actual reglementează acest raport între obligația de păstrare a secretului profesional și necesitatea de a interveni în scopul apărării interesului superior al minorului. Sunt examinate prevederile legale relevante, inclusiv cele cu incidență penală, precum și posibilele disfuncționalități și soluții de îmbunătățire a legislației în vigoare.

Abstract: This paper analyzes a legal issue that lies at the intersection of two fundamental values relevant to the practice of both the legal professions of lawyer and mediator: the protection of professional secrecy and the safeguarding of the public interest. Special attention is given to the protection of vulnerable groups, particularly minors. The study explores how the current legal framework regulates the balance between the obligation to maintain confidentiality and the necessity to act in defense of the best interests of the child. Relevant legal provisions, including those with criminal law implications, are examined, along with existing shortcomings and potential improvements to the current legislation.

Cuvinte cheie: secret profesional, interes public, ocrotirea minorilor, infracțiune

Key-words: professional secrecy, public interest, minors, offense

Bianca Maria DESPA-RUSU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Noi orizonturi de conformare fiscală - Pilonul II BEPS în lumina reglementărilor europene / New horizons for tax compliance - Pillar II BEPS in the light of European regulations*

Rezumat: Răspunsul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) la provocările determinate de diversificarea modelelor de afaceri la nivel global și de digitalizarea economiei, concentrat într-un set de reguli destinate combaterii eroziunii bazei impozabile și transferului profiturilor, cunoscut sub denumirea BEPS 2.0 sau GloBE și relevând o abordare bazată pe doi piloni care să contribuie la asigurarea coerenței normelor fiscale internaționale, combaterea formelor de ilicit fiscal și stimularea unui grad ridicat de conformare, a reprezentat un punct de plecare esențial pentru reforme legislative la nivel european. Prezenta lucrare își propune să analizeze modul în care Pilonul II BEPS, referitor la stabilirea unui nivel minim de impozitare, a fost importat în reglementările europene, cu aplecare inclusiv asupra aptitudinii DAC 9, adoptată de dată recentă, de a crea, în condițiile unor raportări simplificate, noi standarde de conformare fiscală la nivel comunitar.

Abstract: The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) response to the challenges that have arisen from the diversification of global business models and the digitization of the economy, focused on a set of rules to combat base erosion and profit shifting, known as BEPS 2.0 or GloBE, and revealing a two-pillar approach to help ensure consistency in international tax rules, combat tax avoidance and stimulate high compliance, has been a key starting point for legislative reforms at the European level. This paper aims at analyzing how the BEPS Pillar II, concerning the establishment of a minimum level of taxation, has been imported into European regulations, including the recently adopted DAC 9, which, under simplified reporting conditions, has the potential to create new tax compliance standards at EU level.

Cuvinte cheie: BEPS; Pilonul II; DAC9, conformare fiscală; IIR; UTPR

Key-words: BEPS; Pillar II; DAC9; tax compliance; IIR; UTPR

Andreea Iuliana PRISACARIU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Aspecte referitoare la incidența taxei pe valoare adăugată în cazul veniturilor obținute din valorificarea drepturilor de autor prin intermediul organismelor de gestiune colectivă / Aspects concerning the VAT implications of income derived from the exploitation of copyright through collective management organizations*

Rezumat: Autorii operelor de creație intelectuală protejați prin mecanismele specifice drepturilor de autor pot utiliza diferite formule de lucru pentru exercitarea prerogativelor patrimoniale recunoscute de legiuitor, în rândul acestor formule de lucru este inclusă și gestiunea colectivă, facultativă sau obligatorie. Prin prezentul studiu ne propunem să analizăm regimul fiscal aplicabil veniturilor obținute în această formulă de lucru, delimitând aspectele referitoare la incidența taxei pe valoare adăugată, pornind de la abordările diferite de la nivelul practicii și interpretările date de instanțele naționale și de Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Abstract: Authors of intellectual works protected by copyright law may choose among various mechanisms to exercise their economic rights, one of which is collective rights management, either voluntary or mandatory. This study aims to examine the fiscal regime applicable to income derived through this mechanism, with a particular focus on the applicability of value added tax (VAT). The analysis considers divergent approaches found in administrative practice and explores the relevant interpretations provided by both national courts and the Court of Justice of the European Union.

Cuvinte cheie: taxa pe valoare adăugată, gestiune colectivă, drepturi de autor, prestare de servicii

Key-words: value added tax (VAT), collective management, copyright, supply of services

Mihai DUNEA (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Despre implicațiile penale și execuționale-penale ale modificărilor recente aduse normei de incriminare a evadării / On the criminal and executional criminal law implications of the recent amendments to the rule criminalizing the escape*

Rezumat: Norma de incriminare a evadării (conținută de art. 285 din Codul penal român în vigoare) a suferit o serie de modificări legislative în perioada recentă și relativ recentă (anume, în anul 2021, respectiv în 2025), intervențiile vizând, pe de o parte, o extindere a sferei de cuprindere a infracțiunii de evadare, prin prevederea unor noi modalități alternative de săvârșire (asimilate evadării "clasice" / tradiționale, propriu-zise), precum și o relativă modificare și (apoi) re-modificare a opțiunilor speciale de sancționare avute în vedere de către forul legiuitor în cazul comiterii unei evadări. Intervențiile legislative în cauză au evidențiat o anumită atitudine inconsecventă a legiuitorului în raport de anumite aspecte care privesc infracțiunea de evadare (în special, legate de sancționarea acesteia), a căror surprindere și succintă analiză (pusă în legătură și cu unele instituții generale de drept penal asupra cărora poate produce un impact semnificativ reglementarea într-un fel sau altul a evadării și a sancționării acesteia) constituie obiectul principal al prezentului articol. Totodată, materialul urmărește și surprinderea unor implicații de natură execuțional-penală care decurg din intervențiile legislative care au afectat incriminarea faptei de evadare.

Abstract: The normative disposition criminalizing the escape (contained by article 285 of the Romanian Criminal Code) has undergone a series of legislative changes in the recent and relatively recent period (namely, in 2021, respectively in 2025). The interventions aimed, on the one hand, at expanding the sphere of the crime known as escape, by providing for new alternative ways of committing it (similar to the "classic" / traditional escape itself). On the other hand, these interventions aimed to a relative modification and (then) to a re-modification of the special sanctioning options envisaged by the legislature in the event of committing an escape. The legislative interventions in question have highlighted a certain inconsistent attitude of the Romanian legislator in relation to certain aspects concerning the crime of escape (in particular, related to its sanctioning). Their discovery and brief analysis constitutes the main object of this article, being also linked to some general criminal law institutions on which the regulation (in one way or another) of the escape (and its sanctioning) can have a significant impact. At the same time, the material also aims to uncover some implications into the executional criminal law that arise from the legislative interventions that affected the criminalization of the act of escape.

Cuvinte cheie: evadare; modificări legislative; forme alternative (asimilate); sancționare; cumul aritmetic al pedepselor

Key-words: escape; legislative amendments; alternative (assimilated) forms; sanctioning; arithmetic accumulation of punishment

Elena-Laura POSTOLACHE (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Ecolul timpului în dreptul fiscal: prescripția dreptului de a cere restituirea între rigori normative și echitabilitate / The Echo of Time in Fiscal Law: The Prescription of the Right to Request Reimbursement Between Normative Rigor and Equity*

Rezumat: Sub lupa timpului, dreptul fiscal devine un câmp de tensiune între necesitatea certitudinii normative și drepturile contribuabilului, în speță, dreptul de a obține restituirea sumelor achitate nedatorat. Când revendicarea contribuabilului pare să amenințe comoara păzită cu atâta strășnicie de Leviatan, se naște o întrebare esențială: este timpul un garant al stabilității juridice sau un obstacol în calea accesului la justiție? Alegând între instituția prescripției extinctive și cea a decăderii, legiuitorul nu optează doar pentru un mecanism juridic, ci modelează limitele exercitării unui drept fundamental, ancorându-l într-un anumit set de principii și valori. Această alegere nu este una pur tehnică, ci reflectă orientarea statului față de echilibrul dintre eficiența administrativă și protecția drepturilor contribuabilului. Lucrarea de față își propune să exploreze nuanțele acestei distincții și marja de acțiune a statelor în configurarea reglementărilor privind restituirea creanțelor, în lumina jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene și a valorilor consacrate prin principiul cooperării loiale, al proporționalității, efectivității și încrederii legitime.

Abstract: Under the lens of time, tax law emerges as a field of tension between the necessity of normative certainty and the taxpayer's rights—in particular, the right to recover unduly paid amounts. When a taxpayer's claim appears to threaten the treasure so fiercely guarded by Leviathan, a fundamental question arises: is time a pillar of legal stability or an obstacle to access to justice? By choosing between the institution of extinctive prescription and that of forfeiture, the legislator does not merely opt for a legal mechanism but actively shapes the boundaries of exercising a fundamental right, anchoring it within a defined set of principles and values. This choice is not purely technical; rather, it reflects the state's orientation regarding the balance between administrative efficiency and the protection of taxpayer rights. This paper aims to explore the nuances of this distinction and the margin of discretion available to states in shaping regulations concerning the reimbursement of claims, in light of the jurisprudence of the Court of Justice of the European Union and the principles enshrined in loyal cooperation, proportionality, effectiveness, and legitimate expectations.

Cuvinte cheie: dreptul de a cere restituirea, prescripție extinctivă, decădere, securitate juridică, încredere legitimă, cooperare loială, proporționalitate

Key-words: right to request reimbursement, extinctive prescription, forfeiture, legal certainty, legitimate expectations, loyal cooperation, proportionality

Bogdan TROFIN (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Similitudini și delimitări între regimul juridic al obligațiilor fiscale și al obligațiilor civile / Similarities and limits between the legal regime of fiscal obligations and civil obligations*

Rezumat: Obligațiile fiscale, deși prezintă elemente de similitudine cu obligațiile civile, se bucură de autonomie funcțională și conceptuală, natura și regimul juridic al celor categorii de obligații fiind diferite. Prin prezenta cercetare ne propunem a compara obligațiile fiscale și obligațiile civile prin raportare la structura raporturilor juridice fiscale și raporturilor juridice civile, anume: părți, conținut și obiect. În cazul obligațiilor fiscale, cel puțin unul dintre subiecții raportului juridic obligațional este de drept public, aflându-se pe o poziție de superioritate juridică, pe când în cazul obligațiilor civile, subiecții sunt persoanele fizice și juridice, aflate pe poziție de egalitate juridică. Astfel, din perspectiva raporturilor juridice în cadrul cărora le identificăm, obligațiile civile privesc interese de natură privată, pe când obligațiile fiscale privesc o activitate de interes public referitoare la administrarea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate bugetului general consolidat. Nu în ultimul rând, obligațiile fiscale (stricto sensu) au, în esență, caracter pecuniar, presupunând o obligație de a face ori de a da o sumă de bani, pe când obligațiile civile pot avea ca obiect o obligație de a da, a face sau a nu face, stabilită prin acordul de voință a părților.

Abstract: Fiscal obligations, although they present elements of similarity with civil obligations, enjoy functional and conceptual autonomy, the nature and legal regime of those categories of obligations being different. Through this research, we aim to compare fiscal obligations and civil obligations by reporting to the structure of fiscal legal relations and civil legal relations: parties, content and object. In the case of fiscal obligations, at least one of the subjects of the obligatory legal relationship is of public law, being in a position of legal superiority, while in the case of civil obligations, the subjects are natural and legal persons, being in a position of legal equality. Thus, from the perspective of the legal relations within which we identify them, civil obligations concern interests of a private nature, while fiscal obligations concern an activity of public interest relating to the administration of taxes, fees, contributions and other amounts owed to the general consolidated budget. Last but not least, fiscal obligations (strictly speaking) are essentially pecuniary in nature, implying an obligation to make or give a sum of money, while civil obligations may have as their object an obligation to give, do or not do, established by the agreement of the parties' will.

Cuvinte cheie: obligație fiscală, obligație civilă, părți, conținut, obiect

Key-words: fiscal obligation, civil obligation, parties, content, object

Aniela Flavia ȚICĂU-SUDITU - *Protecția relațiilor de familie în dreptul penal european: convergență normativă, valori comune și jurisprudență CEDO / The Protection of Family Relationships in European Criminal Law: Normative Convergence, Common Values, and ECtHR Case Law*

Rezumat: Protecția relațiilor de familie a dobândit o dimensiune penală în contextul integrării europene, prin consacrarea valorilor fundamentale stabilite în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În mod tradițional, dreptul penal aparține competenței statelor membre; cu toate acestea, se reliefează o convergență în normarea și interpretarea infracțiunilor în legătură cu viața de

familie, îndeosebi din perspectiva valorilor europene esențiale: demnitatea umană și solidaritatea socială, egalitatea între sexe sau protecția copilului. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a fost constant convergentă în sensul conturării standardelor minime de protecție, fiind astfel consacrată obligația pozitivă a statului de a proteja efectiv nu doar victimele violenței domestice, dar și persoanele vulnerabile; astfel, domeniul protecției relațiilor de familie a depășit spațiul național, prin actualizarea sa într-un standard european cu privire la respectarea drepturilor fundamentale. Demersul comparativ abordat în articolul propus analizează modul în care valorile europene redimensionează nu doar conținutul, dar mai ales aplicabilitatea dreptului penal în materie familială, prin conturarea unui cadru legal transnațional pentru protecția relațiilor de familie în spațiul european, ca urmare a asumării unor standarde comune.

Abstract: The protection of family relations has acquired a criminal law dimension in the context of European integration, by protecting the fundamental values established in the Charter of Fundamental Rights of the European Union and the European Convention on Human Rights. Traditionally, criminal law has fallen within the competence of the Member States; However, there is a convergence in the regulation and interpretation of offences affecting family life, especially from the perspective of essential European values: human dignity and social solidarity, gender equality or child protection. The case law of the European Court of Human Rights has been constantly convergent in the sense of shaping minimum standards of protection, thus establishing the positive obligation of the state to effectively protect not only the victims of domestic violence, but also the vulnerable persons; as a consequence, the field of protection of family relations has transgressed the national space, by updating it into an European standard on the observance of fundamental rights. The comparative approach of the proposed article analyzes the way in which European values redesign not only the content, but especially the applicability of criminal law in family matters, by outlining a transnational legal framework for the protection of family relations in the European space, as a result of the acceptance of common standards.

Cuvinte cheie: protecția familiei, drept penal european, obligații pozitive ale statului, jurisprudență europeană, demnitate umană

Key-words: Family protection, European criminal law, Positive obligations of the state, European case law, Human dignity

SECȚIUNEA II

Nicolae-Horia ȚIȚ (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Principiul proporționalității, în lumina Regulilor Model Europene de procedură civilă / The principle of proportionality, in light of the European Model Rules of Civil Procedure*

Rezumat: Principiul proporționalității guvernează procesul civil, asigurând echilibrul între imperativul aflării adevărului și alocarea resurselor și timpului necesar în acest scop. Principalele coordonate ale principiului vizează cooperarea între părți și avocații acestora, proporționalitatea sancțiunilor procedurale și proporționalitatea costurilor pe care soluționarea cauzei le implică. Deși nu este reglementat expres în Codul de procedură civilă român, acest principiu își găsește aplicarea în diverse aspecte procesuale concrete. Articolul analizează posibilitate

implicații ale principiului, așa cum este acesta prezentat în Regulile Model Europene de procedură civilă, în dreptul procesual civil român.

Abstract: The principle of proportionality governs civil proceedings, ensuring the balance between the imperative of finding the truth and the allocation of resources and time necessary for this purpose. The main coordinates of the principle concern the cooperation between the parties and their lawyers, the proportionality of procedural sanctions and the proportionality of the costs that the resolution of the case involves. Although not expressly regulated in the Romanian Code of Civil Procedure, this principle finds application in various concrete procedural aspects. The article analyzes the possible implications of the principle, as presented in the European Model Rules of Civil Procedure, in Romanian civil procedural law.

Cuvinte cheie: proces civil, proporționalitate, cooperare, sancțiuni, costuri, probe

Key-words: civil process, proportionality, cooperation, sanctions, costs, evidence

Carmen Tamara UNGUREANU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Investițiile în datorii: agențiile de colectare creanțe / Debt Investments: Debt Collection Agencies*

Rezumat: Piața investițiilor în datorii, rezultate din contracte B2C, cunoaște o dezvoltare accelerată, facilitată de tehnologie și de atitudinea pozitivă a CJUE. Agențiile de colectare creanțe, ca investitori, se pot îndrepta împotriva consumatorilor (ca debitori) sau pot acționa în favoarea consumatorilor (când aceștia sunt creditori). În lucrarea prezentă ne propunem să clarificăm rolul agențiilor de colectare creanțe, în cele două ipostaze, luând în considerare jurisprudența CJUE în materie și reflectarea acesteia în jurisprudența națională.

Abstract: The debt investment market, resulting from B2C contracts, is experiencing accelerated development, facilitated by technology and the positive attitude of the CJEU. Debt collection agencies, as investors, can act against consumers (as debtors) or can act in favor of consumers (when they are creditors). In this paper, we aim to clarify the role of debt collection agencies, in both cases, taking into account the CJEU case law on the matter and its reflection in national case law.

Cuvinte cheie: agenții de colectare creanțe, investiții în datorii, CJUE

Key-words: debt collection agencies, debt investment, CJEU

Lucia IRINESCU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Câteva precizări privind practica neunitară în materia obligației legale de întreținere dintre părinți și copii/ Some clarifications on the different practice regarding the legal maintenance obligation between parents and children*

Rezumat: Articolul analizează problematica practicii neunitare în materia obligației legale de întreținere dintre părinți și copii, cu accent pe divergențele apărute în jurisprudență cu privire la stabilirea, cuantumul, forma și durata obligației. În contextul unei legislații relativ clare, instanțele de judecată adoptă uneori soluții diferite în cauze similare, generând incertitudine juridică și afectând principiul egalității în fața legii. Studiul identifică principalele tipare de neuniformitate, cum ar fi tratarea venitului minim garantat, evaluarea posibilităților materiale ale debitorului obligației sau prioritizarea nevoilor copilului față de cele ale părintelui întreținut. Sunt

analizate decizii relevante ale instanțelor și se propun soluții de interpretare unitară, inclusiv prin intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție. În final, se subliniază necesitatea unei abordări coerente și echitabile, care să reflecte interesul superior al copilului, dar și echilibrul între drepturile și obligațiile membrilor familiei.

Abstract: This article examines the issue of inconsistent judicial practice regarding the legal obligation of maintenance between parents and children, focusing on divergent rulings concerning the determination, amount, form, and duration of this obligation. Although the legislation is relatively clear, courts occasionally issue different decisions in similar cases, which undermines legal certainty and the principle of equality before the law. The study identifies key patterns of inconsistency, such as the treatment of minimum income, the assessment of the debtor's financial capacity, and the prioritization of the child's needs over those of the parent entitled to support. Relevant court rulings are analyzed, and proposals are made for achieving interpretive uniformity, including through the intervention of the High Court of Cassation and Justice. In conclusion, the paper highlights the need for a coherent and fair approach that respects the best interests of the child while balancing the rights and obligations within the family structure.

Cuvinte cheie: obligație legală de întreținere, practică neunitară, părinți, copii

Key-words: legal obligation of maintenance, different practice, parents, children

Luiza Cristina GAVRILESCU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Reducerea costului total al creditului - un stimulant legal pentru rambursarea în avans a sumei datorate de consumator, în parametrii redefiniți de prevederile Directivei Europene 2023/2225 / Reducing the Total Cost of Credit - A Legal Incentive for Early Repayment of the Amount Owed by the Consumer, Within the Parameters Redefined by the Provisions of CCD (EU) 2023/2225*

Rezumat: Pentru a stabili o piață funcțională, legiuitorul european a acordat protecție consumatorilor care doresc să își achite integral sau parțial obligațiile rezultate dintr-un contract de credit înainte de termenul stabilit. Directiva privind creditul de consum (UE) 2023/2225 consolidează dreptul consumatorilor de a-și achita toate sau o parte din obligațiile înainte de data stipulată în contractul de credit. Acest drept legal trebuie menționat în informațiile precontractuale, precum și în contract, și oferă consumatorilor o reducere a costului total al creditului. Aceasta include toate costurile cunoscute de creditor, cum ar fi dobânzile, comisioanele, costurile legate de servicii auxiliare și, în special, asigurările atunci când sunt obligatorii. Plățile pentru serviciile notariale sunt excluse. Trebuie luate în considerare doar costurile impuse de creditor, nu și taxele sau impozitele percepute consumatorilor care sunt plătite direct către terți.

Abstract: To establish a well-functioning market, the European legislator granted protection to consumers who wished to discharge fully or partially their obligations arising from a credit agreement before the due date. The Consumer Credit Directive (EU) 2023/2225 reinforces consumers' right to settle all or part of their obligations before the date stipulated in the credit agreement. This legal right must be stated in the pre-contractual information as well as in the agreement and entitles consumers to a reduction in the total cost of the credit. This includes all costs that are known to the lender i.e. interest, commissions, costs relating to ancillary services, and, in particular, insurance when it is compulsory. Payments for notary services are excluded. Only lender-imposed

costs should be taken into account, but not fees or taxes charged to consumers that are paid directly to third parties.

Cuvinte cheie: reducerea costului total, dobânzi, comisioane, rambursarea costurilor inițiale, costuri recurente

Key-words: reduction in the total cost, interest, commissions, reimbursement of up-front costs, recurring costs

Alexandru CHISTRUGA (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Restructurarea Datoriei Suverane în Uniunea Europeană: Rolul Collective Action Clauses în Combaterea Vulture Funds / Sovereign Debt Restructuring in the European Union: The Role of Collective Action Clauses in Combatting Vulture Funds*

Rezumat: Criza datoriei suverane din Grecia a scos la iveală slăbiciunile structurii financiare europene în fața presiunilor exercitate de fondurile speculative de tip vulture funds. Aceste fonduri au refuzat să participe la restructurarea datoriei, bazându-se pe protecția oferită de jurisdicțiile străine în care fuseseră emise obligațiunile, și au mizat pe strategia holdout, cerând rambursarea integrală, cu tot cu dobânzi, în condiții mult mai favorabile decât cele acceptate de ceilalți creditori. Situația a arătat cât de necesară era o reglementare mai clară la nivelul Uniunii Europene. Astfel, din 2013, au fost introduse Collective Action Clauses (CAC) în cazul obligațiunilor guvernamentale din zona euro, tocmai pentru a permite o restructurare a datoriei decisă de o majoritate calificată de creditori. În această lucrare urmează să analizăm fundamentele juridice și economice ale acestui mecanism, precum și modificările survenite în 2022, când a fost introdus votul agregat, menit să limiteze influența disproporționată a fondurilor speculative în cadrul proceselor de restructurare.

Abstract: The Greek sovereign debt crisis revealed the weaknesses of the European financial structure when faced with the pressures exerted by vulture funds. These funds refused to participate in the debt restructuring, relying on the protection offered by the foreign jurisdictions in which the bonds had been issued, and they bet on the holdout strategy, demanding full repayment, including interest, under much more favorable conditions than those accepted by other creditors. The situation clearly showed how important it was for the European Union to have clearer regulations in place. In response, Collective Action Clauses (CACs) were introduced in 2013 for government bonds in the euro area. These clauses were designed to make it possible for a debt restructuring to be decided by a qualified majority of creditors, preventing minority creditors from blocking the process. This paper will explore the legal and economic basis for this mechanism and also look at the changes made in 2022, when the new aggregated voting system was introduced, with the goal of reducing the excessive influence of speculative funds in debt restructurings.

Cuvinte cheie: Collective Action Clauses, vulture funds, datoria suverană, Uniunea Europeană

Key-words: Collective Action Clauses, vulture funds, sovereign debt, European Union

Tudor-Matei RUSU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *O analiză asupra activității de ghostwriting/ An analysis of ghostwriting*

Rezumat: Termenul de ghostwriting ar putea fi tradus ca autor fantomă, sintagmă ce descrie destul de exact această activitate. În esență, termenul de ghostwriting definește activitatea unei persoane de a crea o operă în

numele unei alte persoane, instituții sau societăți, fără ca aceasta să fie considerată, din punct de vedere juridic, autor al respectivei opere. În cadrul acestei prezentări urmează a fi detaliate aspectele etice și istorice ale unei astfel de activități, precum și domeniile în care poate fi întâlnit ghostwriting-ul.

Abstract: Ghostwriting defines the writing of a person in favor and the name of another person, company, or institution without receiving a byline or public credit. This presentation will detail the ethical and historical aspects of such an activity, as well as the areas in which ghostwriting can be encountered.

Cuvinte cheie: ghostwriting, activitate de creație, plagiat, autor al operei

Key-words: ghostwriting, plagiarism, author

Bianca-Raluca TULAC (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Investițiile străine directe în context european / Foreign direct investments in european context*

Rezumat: Articolul 63 alineatul 1 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) consacră în mod expres principiul libertății capitalurilor, contribuind astfel la crearea, în spațiul european, a unui ecosistem favorabil investițiilor străine directe (ISD). Totodată, datorită faptului că acestea reprezintă nu numai o componentă importantă a economiei mondiale, ci și a Uniunii europene (UE), au fost incluse, prin prisma articolului 207 alineatul 1 al TFUE, pentru prima dată, în politica sa comercială comună. Din aceste considerente, crearea unui cadru legislativ în această materie, dar și încheierea unor acorduri internaționale privind investițiile au devenit o preocupare constantă a instituțiilor europene, care de-a lungul timpului au acționat în vederea protejării și facilitării efectuării lor, pe teritoriul european. Așadar, prin acest studiu, ne propunem să identificăm și să analizăm principalele instrumente legislative adoptate, în acest sens, la nivelul UE, conturând o perspectivă de ansamblu asupra strategiei sale de dezvoltare a ISD. Totuși, pentru o înțelegere corectă a aspectelor care vor fi tratate, esențială este fixarea unor repere teoretice, astfel că inițial, ne vom apleca asupra definirii conceptului de „investiție” și, în special, a celei de „ISD”, realizând totodată o demarcație între acestea și alte tipuri de investiții.

Abstract: Article 63(1) of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) expressly enshrines the principle of capital freedom, thus contributing to the creation, in the european space, of an favourable ecosystem for foreign direct investment (FDI). At the same time, as these are not only an important component of the world economy but also of the European Union (EU), these have been included, for the first time, under Article 207(1) TFEU, in its common commercial policy. For these reasons, the creation of a legislative framework in this matter, as well as the conclusion of international agreements on investments, have become a constant concern of the european institutions, which over time have acted to protect and facilitate their implementation on european territory. Therefore, through this study, we aim to identify and analyse the main legislative instruments adopted at EU level in this respect, outlining an overview of its strategy for the development of FDI. However, for a correct understanding of the issues that will be dealt with, it is essential to set some theoretical benchmarks, so initially, we will focus on the definition of the concept of ‘investment’ and, in particular, of ‘FDI’, while making a demarcation between these and other types of investments.

Cuvinte cheie: principiul libertății capitalurilor, ISD, acorduri de investiții internaționale, politica UE de dezvoltare a ISD

Key-words: freedom of capital principle, FDI, international investment agreements, EU FDI development policy

Sebastian ANTOCE (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Protecția vieții private în era orașelor inteligente / Privacy protection in the era of smart cities*

Rezumat: Pornind de la premisa că protecția vieții private constituie o valoare fundamentală consacrată la nivelul Uniunii Europene, articolul își propune să analizeze modul în care această valoare este pusă la încercare în contextul expansiunii orașelor inteligente și al utilizării pe scară largă a tehnologiilor digitale. Analiza pornește de la cadrul normativ european – cu accent pe Regulamentul general privind protecția datelor cu un caracter personal și recentul Regulament privind Inteligența Artificială – și examinează transpunerea acestora în strategiile de digitalizare adoptate la nivel central și local. Studiul evidențiază provocări majore precum supravegherea excesivă a spațiului public, opacitatea proceselor decizionale și invocarea abuzivă a interesului public. Prin analiza unor studii de caz relevante din România și din alte state europene, articolul urmărește să evidențieze nevoia imperativă de reglementare clară și de implementare a principiilor de la nivel european, pentru a garanta că inovația tehnologică nu se realizează în detrimentul vieții private a cetățenilor.

Abstract: This article begins from the fundamental premise that the right to privacy is a core value of the European Union, one that increasingly comes under pressure as smart cities expand and digital technologies become ever more invasive. The discussion is based on the European legal framework—particularly the General Data Protection Regulation (GDPR) and the newly adopted Artificial Intelligence Act—and considers how these instruments are reflected in national strategies for digitalization, both at governmental and municipal levels. The paper explores key legal challenges, including the growing use of surveillance technologies in public spaces, the lack of transparency in smart city initiatives, and the frequent misuse of "public interest" to justify intrusive practices. Drawing on case studies from Romania and other EU member states, the article argues for the urgent need to reinforce the application of European principles in national legislation, ensuring that technological progress does not erode privacy.

Cuvinte cheie: orașe inteligente, guvernanță digitală, inteligența artificială, supraveghere video

Key-words: smart cities, digital governance, artificial intelligence, video surveillance

Carmen VĂSCU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Respectarea drepturilor fundamentale ale minorului în comerțul internațional: perspectivă europeană / Respecting the fundamental rights of the child in International Trade : The European Perspective*

Rezumat: Uniunea Europeană promovează activ protecția drepturilor fundamentale ale minorilor în comerțul internațional, integrând aceste principii în politicile sale interne și externe. Carta Drepturilor Fundamentale a UE interzice munca copiilor și garantează protecția acestora împotriva exploatarei. Strategia UE privind drepturile copilului (2021–2024) reafirmă angajamentul de a proteja copiii în toate domeniile, inclusiv în relațiile comerciale

internaționale. Acordurile comerciale ale UE includ clauze privind respectarea drepturilor omului, iar nerespectarea acestora poate duce la suspendarea beneficiilor comerciale. Comisia Europeană a propus o directivă privind diligența necesară în materie de sustenabilitate corporativă (Directiva 2024/1760, intrată în vigoare la data de 25.07.2024), obligând companiile să identifice și să prevină riscurile asupra drepturilor omului în lanțurile lor valorice globale. Prin aceste măsuri, UE își consolidează rolul de lider în promovarea unui comerț internațional echitabil și responsabil față de drepturile copilului.

Abstract: The European Union actively promotes the protection of the fundamental rights of minors in international trade, integrating these principles into its internal and external policies. The EU Charter of Fundamental Rights prohibits child labour and guarantees their protection against exploitation. The EU Strategy on the Rights of the Child (2021-2024) reaffirms the commitment to protecting children in all areas, including in international trade relations. EU trade agreements include human rights clauses, and failure to comply with them can lead to the suspension of trade benefits. The European Commission has proposed a directive (Directive 2024/1760, entered into force on 25 July 2024) on corporate sustainability due diligence, requiring companies to identify and prevent human rights risks in their global value chains. With these measures, the EU is strengthening its leading role in promoting fair and child-friendly international trade.

Cuvinte cheie: drepturi, copil, protecție, Directivă Europeană, comerț

Key-words: rights, child, protection, EU Directive, trade

Aura-Elena AMIRONESEI (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Impactul DSA asupra publicității online / The Impact of the DSA on Online Advertising*

Rezumat: Articolul examinează impactul Regulamentului privind serviciile digitale (DSA) asupra publicității online, în contextul noii reglementări europene privind serviciile digitale. Sunt analizate obligațiile impuse platformelor în materie de transparență publicitară, etichetarea clară a conținutului sponsorizat și accesul utilizatorilor la informații privind destinatarii și finanțatorii reclamelor. De asemenea, se discută implicațiile acestor norme asupra practicilor comerciale actuale și asupra raportului dintre libertatea economică și protecția consumatorului. Articolul evidențiază provocările juridice și tehnice ale implementării DSA și relevanța acestora pentru actorii din ecosistemul publicității digitale.

Abstract: The article analyzes the impact of the Digital Services Act (DSA) on online advertising within the context of the new European digital regulation. It examines the obligations imposed on platforms concerning advertising transparency, clear labeling of sponsored content, and user access to information about ad sponsors and recipients. The paper also explores how these provisions affect current commercial practices and the balance between economic freedom and consumer protection. It highlights the legal and technical challenges of DSA implementation and their significance for stakeholders in the digital advertising ecosystem.

Cuvinte cheie: Actul legislativ privind serviciile digitale, publicitate online

Key-words: Digital Services Act, online advertising

SECȚIUNEA III

Flaminia STÂRC-MECLEJAN (Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara) - *Alphabet: Valorile europene între normele digitale și realitățile naționale / Alphabet: European Values between Digital Norms and National Realities*

Rezumat: Hotărârea CJUE din 25 februarie 2025 în cauza C-233/23, Alphabet, subliniază contrastul dintre valorile europene și implementarea lor în realitățile naționale, în contextul reglementării economiei digitale. Curtea a examinat în acest caz refuzul Google de a acorda acces la Android Auto, ridicând în discuție teme legate de interoperabilitate și corectitudinea pieței, conform Articolului 102 TFEU. Decizia sa subliniază necesitatea unui acces echitabil la infrastructuri digitale esențiale, pentru a preveni abuzurile de poziție dominantă. Totuși, implementarea normelor europene este adesea inconsecventă la nivel național, iar valorile europene – precum responsabilitatea, transparența și protejarea consumatorilor – nu sunt mereu reflectate în practică. Acest decalaj între norma formală europeană și aplicarea sa efectivă la nivel național pune în pericol coerența reglementărilor și riscă să submineze valorile fundamentale ale Uniunii Europene. Decizia Alphabet evidențiază necesitatea unei armonizări mai stricte între legislația europeană și aplicarea sa la nivel național. În acest sens, statele membre trebuie nu doar să adopte legi europene, ci și să creeze cadre instituționale care să le implementeze cu consecvență, respectând valorile fundamentale ale Uniunii.

Abstract: The CJEU ruling of February 25, 2025, in case C-233/23, Alphabet, highlights the contrast between European values and their implementation in national realities, within the context of regulating the digital economy. In this case, the Court examined Google's refusal to grant access to Android Auto, raising issues related to interoperability and market fairness under Article 102 TFEU. The decision emphasizes the need for fair access to essential digital infrastructures to prevent abuses of dominant market position. However, the implementation of European rules is often inconsistent at the national level, and European values—such as responsibility, transparency, and consumer protection—are not always reflected in practice. This gap between formal European norms and their effective application at the national level jeopardizes regulatory coherence and risks undermining the fundamental principles of the European Union. The Alphabet ruling highlights the need for stricter harmonization between European legislation and its application at the national level. In this regard, member states must not only adopt European laws but also establish institutional frameworks that implement them consistently, respecting the fundamental values of the Union.

Cuvinte cheie: Cazul alphabet, valori europene, responsabilitatea, transparența, protejarea consumatorilor, reglementarea pieței digitale

Key-words: The Alphabet case, European values, responsibility, transparency, consumer protection, digital market regulation

Radu Bogdan BOBEL (Facultatea de Drept, Universitatea din București) - *Constituționalizarea europeană a conflictului de legi / The European Constitutionalisation in Conflict of Laws*

Rezumat: Uniunea Europeană utilizează dreptul transnațional ca metodă de conectare a ordinilor juridice aparținând statelor-națiune membre ale acestei structuri cvasi-federale. În lumina acestei metode, instituția conflictului de legi își dezvăluie identitatea. Pe scurt: evocata instituție constituie un adevărat concept de drept public. Așa-numita „codificare pe mai multe niveluri” de tip „UE” acompaniază natura de drept public a instituției conflictului de legi, pe de o parte, impulsionează fenomenul de constituționalizare a conflictului de legi, pe de altă parte. Conflictul de legi, astfel utilizat de Uniunea Europeană în versiunea sa de drept constituțional, este subsumat unui instrument de guvernare politică și guvernare economică în egală măsură. Acesta este unul din motivele pentru care conflictul de legi de tip „UE” reclamă inițierea unui nou și vechi proiect. Acesta este „proiectul Roma -1”. Scopul acestui proiect este să arate că abordarea cvasi-federală și abordarea familiară constituționalizării constituie cadrul în care conflictul de legi – un element-cheie al dreptului internațional, funcționează astăzi.

Abstract: European Union employs the transnational law method in order to put in contact the legal orders of the nation-states members of such federal-like structure. In the light of such methodology, the concept of conflict of laws displays its own identity. Briefly stated: the above-mentioned concept constitutes a truly public law concept. The so-called ‘multi-level codification’ EU style accompanies the public law nature of the conflict of laws, on the one side, enables the on going phenomena of constitutionalisation in conflict of laws, on the other side. The conflict of laws, as employed by the European Union in its version of constitutional law, amounts to a tool of political government and of economic governance altogether. That’s why the EU conflict of laws requires to start a new and old project. That is the ‘Rome -1 Project’. The aim of this project is to show up that federal-like approach and constitutionalisation approach constitute the background in which the conflict of laws – a key-element of international law, functions nowadays.

Cuvinte cheie: drept internațional, conflict de legi, constituționalizare, drept privat, dreptul UE, drept transnațional

Key-words: international law, conflict of laws, constitutionalisation, private law, EU law, transnational law

Marius BALAN (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Eșecul democrației și parodiarea statului de drept în România / Failure of democracy and mockery of the rule of law in Romania*

Rezumat: Evoluțiile politice recente și ultimele alegeri din România conturează în mod exemplar coordonatele unei grave crize constituționale. Surprinzător nu este atât rezultatul alegerilor prezidențiale și parlamentare, cât mai ales reacția deconcertantă a instituțiilor menite să dea consistență garanțiilor constituționale ale statului de drept. Dacă din punct de vedere politic, România a fost degradată recent la nivelul unui „regim hibrid”, sub aspect juridic se poate argumenta că legea fundamentală României se situează în multe privințe în categoria „constituțiilor semantice” (după taxonomia lui Karl Loewenstein). În prezenta lucrare voi examina sumar rolul și responsabilitățile principalilor factori constituționali (Președinte, Guvern, Curtea Constituțională, partidele politice) în apariția și agravarea crizei.

Abstract: Recent political developments and the latest elections in Romania provide an emblematic illustration of a serious constitutional crisis. Surprising is not so much the outcome of the presidential and parliamentary

elections as the disconcerting reaction of the institutions designed to give substance to the constitutional guarantees of the rule of law. If from a political point of view Romania has recently been degraded to the level of a "hybrid regime", from a legal perspective it can be argued that Romania's fundamental law is in many respects in the category of "semantic constitutions" (according to Karl Loewenstein's taxonomy). In this paper I will briefly examine the role and responsibilities of the main constitutional actors (President, Government, Constitutional Court, political parties) in the emergence and aggravation of the crisis.

Cuvinte cheie: stat de drept, România, constituționalism, clasificarea constituțiilor, constituții semantice

Key-words: Rule of Law, Romania, Constitutionalism, Constitutional Taxonomy, Semantic Constitutions

Ada-Iuliana POPESCU (Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Libertatea de exprimare în era tehnologiei digitale avansate - certitudini și incertitudini juridice / Freedom of expression in the age of advanced digital technology - legal certainties and uncertainties*

Rezumat: În ultimii ani, dezvoltarea inteligenței artificiale (IA) a generat dezbateri teoretice ample privind impactului său asupra existenței noastre, cântărind potențialele sale beneficii și riscuri. În timp ce utilitatea practică a IA este de necontestat în domenii precum educație, sănătate, apărare, economie, mari semne de întrebare se ridică atunci când vine vorba de justiție și de protecția drepturilor fundamentale ale omului, în special libertatea de exprimare. Potrivit specialiștilor în domeniu, inteligența artificială poate facilita libertatea de exprimare a indivizilor, contribuind la extinderea accesului la informație și a modalităților de comunicare, dar, în același timp, o poate și îngrădi insidios, continuu și ilegal. Articolul de față reprezintă o analiză a stadiului reglementărilor juridice actuale referitoare la utilizarea IA și a impactul acestora asupra protecției libertății de exprimare în Uniunea Europeană.

Abstract: In recent years, the development of artificial intelligence (AI) has generated extensive theoretical debates regarding its impact on our existence, weighing its potential benefits and risks. While the practical usefulness of AI is undeniable in areas such as education, health, defense, and economics, major question marks arise when it comes to justice and the protection of fundamental human rights, especially freedom of expression. According to specialists in the field, artificial intelligence can facilitate individuals' freedom of expression, contributing to expanding access to information and communication methods, but at the same time, it can also insidiously, continuously, and illegally restrict it. The article is an analysis of the current state of legal regulations regarding the use of AI and their impact on the protection of freedom of expression in the European Union.

Cuvinte cheie: libertatea de exprimare, inteligență artificială, drept european, drepturi fundamentale

Key-words: freedom of expression, artificial intelligence, European law, fundamental rights

Geanina MANCIU (Facultatea de Drept și Științe Administrative, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați) - *Consilierea judiciară - creație „forțată” de sorginte europeană în materia ocrotirii majorului român / Judicial Counseling - A “Forced” Creation of European Origin in the Matter of Protecting Romanian Adults*

Rezumat: Studiul își propune prezentarea unui exemplu concret în care dreptul național privind ocrotirea persoanelor fizice majore cu probleme de sănătate mintală a fost influențat fundamental de reglementările europene. Este vorba despre introducerea în legislația românească a măsurii consilierii judiciare în scopul de a ne alinia standardelor de protecție a adulților vulnerabili implementate la nivelul Uniunii Europene. Pe parcursul lucrării se va analiza impactul modificărilor legislative intervenite prin adoptarea Legii nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative. De asemenea, se va realiza un examen al doctrinei și al jurisprudenței europene, respectiv, naționale, pentru a observa dacă noul sistem de ocrotire este apt să-i sprijine în mod autentic pe cei cu afecțiuni psihice parțiale.

Abstract: The study aims to present a concrete example where national law on the protection of adult individuals with mental health issues has been fundamentally influenced by European regulations. Specifically, it concerns the introduction of judicial counseling measures into Romanian legislation to align with the European Union standards on the protection of vulnerable adults. Throughout the paper we will analyze the impact of legislative amendments introduced by Law No. 140/2022, concerning certain protection measures for individuals with intellectual and psychosocial disabilities and amendments to other legal acts. Additionally, a review of European and national doctrine and jurisprudence will be conducted to observe whether the new protection system is genuinely capable of supporting those with partial mental impairments.

Cuvinte cheie: consiliere judiciară, măsură de ocrotire, persoană majoră, standarde europene de protecție, vulnerabilitate

Key-words: judicial counseling, protection measure, adult individual, European protection standards, vulnerability

Alexandra TIGHINEANU (Academia de Studii Economice din Moldova) - *Demnitatea în muncă: un principiu fundamental european și implicațiile sale în dreptul muncii contemporan / Dignity at work: a fundamental european principle and its implications for contemporary labor law*

Rezumat: Demnitatea umană ocupă un loc central în arhitectura valorilor Uniunii Europene, fiind consacrată atât de Carta drepturilor fundamentale a UE, cât și de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Această lucrare își propune să analizeze modul în care acest principiu fundamental se reflectă în dreptul muncii, cu accent pe obligațiile angajatorilor și drepturile lucrătorilor în contextul transformărilor contemporane ale pieței muncii. Vor fi explorate implicațiile concrete ale principiului demnității în domenii precum: condițiile de muncă decente, egalitatea de tratament, prevenirea hărțuirii și a discriminării, precum și protecția lucrătorilor vulnerabili. De asemenea, vor fi analizate standardele europene relevante și transpunerea acestora în legislațiile naționale, cu exemple de bune practici, dar și cu provocări în aplicare. Lucrarea va oferi o perspectivă critică asupra modului în care valorile europene contribuie la modelarea unui drept al muncii centrat pe respectul față de persoană, într-un context marcat de digitalizare, mobilitate transnațională și precarizarea relațiilor de muncă.

Abstract: Human dignity occupies a central place in the architecture of the values of the European Union, being enshrined both in the Charter of Fundamental Rights of the EU and in the case law of the Court of Justice of the European Union. This paper aims to analyze how this fundamental principle is reflected in labor law, with a focus

on the obligations of employers and the rights of workers in the context of contemporary labor market transformations. The concrete implications of the principle of dignity will be explored in areas such as: decent working conditions, equal treatment, prevention of harassment and discrimination, as well as the protection of vulnerable workers. It will also analyze relevant European standards and their transposition into national legislation, with examples of good practices, but also with challenges in implementation. The paper will provide a critical perspective on how European values contribute to shaping a labor law centered on respect for the person, in a context marked by digitalization, transnational mobility and the precariousness of employment relationships.

Cuvinte cheie: Demnitatea în muncă, muncă decentă, hărțuire, discriminare.

Key-words: Dignity at work, decent work, harassment, discrimination.

Iurie MIHALACHE (Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova) - *Izvoarele dreptului civil din perspectiva aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană / Sources of civil law in the context of the accession of the Republic of Moldova to the European Union*

Rezumat: Izvoarele dreptului civil reprezintă formele de exprimare a normelor juridice în cadrul sistemului de drept civil, adică modalitatea de instituire sau recunoaștere de către puterea de stat a normelor juridice în procesul de creare a dreptului. Legislația Republicii Moldova este constituită din: a) Constituție; b) legile și hotărârile Parlamentului; c) decretele Președintelui; d) hotărârile și ordonanțele Guvernului; e) actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate; f) actele normative ale autorităților publice autonome; g) actele normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special; h) actele normative ale autorităților administrației publice locale. Un rol important în sistemul izvoarelor de drept îl manifestă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Articolul 4 din Constituție dispune că, dacă există neconcordanță între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. Această prevedere constituțională impune afirmația că tratatele internaționale sunt izvoare ale dreptului. În timp ce articolul 4 din Constituție se referă în genere la tratatele internaționale, articolul 8 din Codul civil al Republicii Moldova se referă la tratatele internaționale care reglementează raporturile juridice civile, dispunând că, dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte dispoziții decât cele prevăzute de legislația civilă, se aplică dispozițiile tratatului internațional. Ca să devină lege, tratatul internațional trebuie ratificat prin lege, promulgat de Președintele Republicii Moldova. După ratificare și promulgare, tratatul internațional dobândește puterea de lege și urmează a fi aplicat.

Abstract: The sources of civil law represent the forms of expression of legal norms within the civil law system, that is, the way in which the state power establishes or recognizes legal norms in the process of creating law. The legislation of the Republic of Moldova consists of: a) the Constitution; b) laws and decisions of the Parliament; c) decrees of the President; d) decisions and ordinances of the Government; e) normative acts of the specialized central public administration authorities; f) normative acts of autonomous public authorities; g) normative acts of the authorities of autonomous territorial units with special legal status; h) normative acts of local public administration authorities. An important role in the system of sources of law is played by international treaties to

which the Republic of Moldova is a party. Article 4 of the Constitution states that, if there is a discrepancy between the covenants and treaties on fundamental human rights to which the Republic of Moldova is a party and its domestic laws, international regulations shall have priority. This constitutional provision imposes the assertion that international treaties are sources of law. While Article 4 of the Constitution refers generally to international treaties, Article 8 of the Civil Code of the Republic of Moldova refers to international treaties regulating civil legal relations, stipulating that, if the international treaty to which the Republic of Moldova is a party establishes provisions other than those provided for by civil legislation, the provisions of the international treaty shall apply. In order to become law, the international treaty must be ratified by law, promulgated by the President of the Republic of Moldova. After ratification and promulgation, the international treaty acquires the force of law and shall be applied.

Cuvinte cheie: izvor de drept, legislație civilă, tratat internațional, integrare europeană, drept subiectiv civil

Key-words: source of law, civil legislation, international treaty, European integration, subjective civil law

15.45 – 16.00 – Cristian Vlad PÂRVU (Facultatea de Drept, Universitatea Craiova) - *Drepturile fundamentale și dilema loialității: suveranitatea națională față în față cu valorile europene / Fundamental Rights and the Tension of Dual Allegiance: National Sovereignty Facing European Values*

Rezumat: Studiul de față își propune să investigheze raportul dintre protecția drepturilor fundamentale și dubla loialitate juridică generată de apartenența unui stat la Uniunea Europeană: loialitatea față de ordinea constituțională națională, pe de o parte, și cea față de valorile și standardele europene, pe de altă parte. În centrul acestei dileme se află suveranitatea statului, confruntată cu presiunea tot mai accentuată a uniformizării europene în domeniul drepturilor fundamentale, o presiune adesea amplificată de contextul politic actual. Articolul explorează modul în care această tensiune se manifestă în plan juridic și instituțional, pornind de la lipsa de încredere a cetățenilor în actuala arhitectură a instituțiilor statului și continuând cu analiza relației dintre instanțele naționale și cele europene, în special în jurisprudența recentă a Curții Constituționale a României și a Curții Europene a Drepturilor Omului. De asemenea, este analizat rolul mecanismelor preventive existente, precum controlul de constituționalitate a priori sau mecanismele europene de protecție anticipativă, ca potențiale instrumente de echilibru între cele două tipuri de loialitate juridică. Prin această abordare, lucrarea propune o reflecție critică asupra viitorului relației dintre stat și Uniune, ridicând întrebări esențiale despre suveranitate, legitimitate și funcționarea coerentă a sistemului de protecție a drepturilor în Europa. Concluzia vizează necesitatea unui dialog juridic autentic și a unei armonizări pragmatice capabilă să respecte specificitatea constituțională a statelor, fără a submina angajamentele asumate în cadrul european.

Abstract: This study aims to explore the relationship between the protection of fundamental rights and the dual legal allegiance arising from a state's membership in the European Union: allegiance to the national constitutional order, on the one hand, and to European values and standards, on the other. At the heart of this dilemma lies the sovereignty of the state, increasingly challenged by the growing pressure for legal harmonization at the European level in the field of fundamental rights — a pressure often amplified by the current political context. The article examines how this tension manifests itself at both legal and institutional levels, starting from the citizens' distrust

in the current architecture of state institutions and continuing with an analysis of the relationship between national and European courts, with a focus on the recent case law of the Constitutional Court of Romania and the European Court of Human Rights. Furthermore, the role of existing preventive mechanisms — such as a priori constitutional review or anticipatory protection mechanisms at the European level — is assessed as a potential means of balancing the two forms of legal allegiance. Through this approach, the paper offers a critical reflection on the future of the relationship between the state and the Union, raising fundamental questions about sovereignty, legitimacy, and the coherent functioning of the system of rights protection in Europe. The conclusion highlights the need for a genuine legal dialogue and for pragmatic harmonization capable of respecting the constitutional identity of the Member States, without undermining the commitments assumed within the European framework.

Cuvinte cheie: Drepturi fundamentale, Loialitate juridică, Suveranitate națională, Valori europene, Mecanisme preventive

Key-words: Fundamental rights Legal allegiance National sovereignty European values Preventive mechanisms

16.00 – 16.15 – Olga-Andreea URDA, Ionuț-Alexandru TOADER (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Evoluția societății europene în mediul de afaceri românesc / The evolution of European society in the Romanian business environment*

Rezumat: După mai bine de 30 de ani de negocieri, statele membre ale Uniunii Europene au adoptat, în anul 2001, Regulamentul (CE) nr. 2157/2001 al Consiliului din 8 octombrie 2001 privind statutul societății europene (SE). O soluție îndrăznească pentru mediul de afaceri de la acel moment, societatea europeană a reprezentat o inovație pentru mediul antreprenorial la nivel european. Un cadru legislativ comun investitorilor străini și autohtoni ar fi trebuit să contrabalanseze opțiunea pentru formele tradiționale de societăți uzitate de către antreprenori în situația unor investiții transfrontaliere. Prezentul studiu constituie o prezentare a evoluției acestei entități juridice în dreptul românesc, în condițiile în care societatea europeană a avut la bază un regulament european, iar imposibilitatea adaptării la specificul național putea fi de natură să creeze o serie de reticente din partea antreprenorii români.

Abstract: After more than 30 years of negotiations, the Member States of the European Union adopted, in 2001, Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European Company (SE). A bold solution for the business environment at the time, the European Company was a breakthrough for the entrepreneurial environment at European level. A common legislative framework for foreign and domestic investors was supposed to counterbalance the option for traditional company forms used by entrepreneurs in cross-border investments. This study is a presentation of the evolution of this legal entity in Romanian law, at a time when the European company was based on a European regulation, and the impossibility of adapting it to the national specificity could have created a series of reluctances on the part of Romanian entrepreneurs.

Cuvinte cheie: societate europeană, regulament european, antreprenori, armonizare normativă, antreprenoriat transfrontalier

Key-words: European company, European regulation, entrepreneurs, regulatory harmonization, cross-border entrepreneurship

SECȚIUNEA IV

Ancuța Elena FRANȚ (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Influența lui Kant asupra dreptului în Europa contemporană / The Influence of Kant on Law in Contemporary Europe*

Rezumat: Europa de după cel de-al Doilea Război Mondial s-a construit pe valori precum demnitatea umană, libertatea și autonomia individului, raționalitatea și universalismul drepturilor, toate acestea având rădăcini în gândirea kantiană. Chiar și Uniunea Europeană reflectă idealul kantian al unei uniuni raționale a națiunilor, bazată pe drept și cooperare, nu pe forță. Ideile lui Kant sunt importante în Europa contemporană. De exemplu, aspecte privind etica autonomiei sunt esențiale în dezbaterile despre responsabilitatea individuală, inteligența artificială și bioetică. De asemenea, încă există manifestări ale idealului cosmopolit în politicile UE privind migrația, crizele umanitare și lupta împotriva naționalismului. În același timp, în Europa s-au produs modificări ideologice, care aduc chiar o contestare a adevărului și rațiunii universale și, astfel, pun în pericol viziunea kantiană a unei lumi raționale și pașnice. În acest context, apreciem că Immanuel Kant rămâne un reper moral și intelectual pentru Europa, iar valorile kantiene pot fi puncte de plecare pentru noi construcții etice, politice și juridice.

Abstract: Post-World War II Europe was built on values such as human dignity, individual freedom and autonomy, rationality and the universality of rights, all of which have their roots in Kantian thought. Even the European Union reflects the Kantian ideal of a rational union of nations, based on law and cooperation, not force. Kant's ideas are important in contemporary Europe. For example, aspects of the ethics of autonomy are central to debates on individual responsibility, artificial intelligence, and bioethics. There are also still expressions of the cosmopolitan ideal in EU policies on migration, humanitarian crises and the fight against nationalism. At the same time, ideological changes have taken place in Europe, which even challenge universal truth and reason, and thus endanger the Kantian vision of a rational and peaceful world. In this context, we appreciate that Immanuel Kant remains a moral and intellectual landmark for Europe, and Kantian values can be starting points for new ethical, political and legal constructions.

Cuvinte cheie: Kant, Europa, Uniunea Europeană, imperativul categoric, autonomia voinței

Key-words: Kant, Europe, European Union, categorical imperative, autonomy of the will

Emanoil-Corneliu MOGÎRZAN (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Dificultăți în aplicarea efectului direct și a efectului indirect al normelor Uniunii europene în jurisprudența română / Difficulties in applying the direct and indirect effect of European Union rules in Romanian case-law*

Rezumat: Uneori instanțele române și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării au dificultăți în aplicarea efectului direct și a celui indirect al normelor UE. Într-o speță în care s-a inițiat procedura prejudicială, Curtea de

Apel București, forum a quo, precum și Înalta Curte de Casație și Justiție au refuzat să accepte interpretarea Curții Europene de Justiție, evitând astfel să intre într-o analiză ceva mai sofisticată privind efectul indirect al unei directive. Mai recent, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a făcut exces de zel, îndepărtând de la aplicare dreptul român aplicabil într-o situație în care norma Uniunii încălcată nu producea efect direct. Cu altă ocazie, forul suprem a statuat că nu pot fi invocate între particulari dispozițiile unei directive, pe motiv că acestea nu produc decât efect direct vertical, omițând însă să verifice posibilitatea interpretării dreptului național în conformitate cu normele Uniunii. Totuși, putem găsi exemple din jurisprudența curții supreme în care s-a aplicat în mod corect interpretarea conformă a unei directive.

Abstract: Sometimes the Romanian courts and the National Council for Combating Discrimination have difficulties in applying the direct and indirect effect of EU rules. In one case in which the preliminary ruling proceedings were initiated, the Bucharest Court of Appeal, forum a quo, as well as the High Court of Cassation and Justice refused to accept the interpretation of the European Court of Justice, thereby avoiding a more sophisticated analysis regarding the indirect effect of a directive. More recently, the National Council for Combating Discrimination has been overzealous, removing from application the Romanian law applicable in a situation where the violated EU rule did not produce direct effect. On another occasion, the supreme court ruled that the provisions of a directive cannot be invoked between private parties on the grounds that they only produce vertical direct effects, but failed to verify the possibility of interpreting national rules in conformity with EU law. Nevertheless, we can find examples from the case-law of the Supreme Court where the conforming interpretation of a directive has been correctly applied.

Cuvinte cheie: efect direct, interpretare conformă, directivă, jurisprudența română

Key-words: direct effect, conforming interpretation, directive, Romanian case-law

George Claudiu PUPĂZAN (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Considerații cu privire la repararea prejudiciului produs de către funcționarul public autorității sau instituției publice față de care se subordonează / Considerations regarding the compensation for damage caused by the public official to the public authority or institution to which he is subordinated*

Rezumat: În ipoteza în care un funcționar public a produs un prejudiciu autorității sau instituției publice de care aparține printr-o faptă în legătură cu activitatea sa, repararea pagubei se va face în condiții restrictive ce răspund ideii de protecție a funcționarului public și a serviciului pe care îl prestează. Cu toate acestea, legislația funcției publice prezintă o serie de deficiențe de ordin normativ, fapt ce poate constitui un risc cu privire la buna desfășurare a relațiilor de serviciu. Revine dreptului comun în materie și anume legislației muncii să acopere vidul de reglementare și să întrească prevederile din Codul administrativ român, sediul materiei funcției publice, pentru asigurarea gradului de protecție necesar atât pentru funcționarul public, cât și pentru activitatea pe care o desfășoară în regim de putere publică.

Abstract: In the event that a civil servant has caused damage to the public authority or institution to which he belongs through an act related to his activity, the compensation for the damage will be made under restrictive conditions that respond to the idea of protecting the civil servant and the service he provides. However, the civil

service legislation presents a series of normative deficiencies, which may constitute a risk with regard to the proper conduct of service relations. It is up to the basic legislation in the field, namely the labor legislation, to cover the regulatory gap and to complete the provisions of the Romanian Administrative Code, the seat of the civil service, to ensure the necessary degree of protection both for the civil servant and for the activity he performs in the regime of public power.

Cuvinte cheie: funcționar public, prejudiciu, autoritate publică, răspundere juridică

Key-words: civil servant, damage, public authority, legal liability

Ioan Dumitru APACHIȚEI (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Penalul ține în loc civilul ... sau primarul? Despre suspendarea mandatului de primar ca urmare a emiterii mandatului european de arestare / The criminal law holds Civil Law in place ... or the mayor? On the Suspension of the Mayor's Mandate Following the Issuance of a European Arrest Warrant*

Rezumat: Dispozițiile articolului 159 Cod administrativ reglementează, în mod exclusiv, două cazuri de suspendare de drept a mandatului de primar, însă, din ansamblul dispozițiilor incidente în materie penală putem identifica și alte ipoteze. Spre exemplu, dispunerea obligației de a nu îndeplini activitatea în exercitarea căreia a fost săvârșită fapta, impusă în cadrul măsurii controlului judiciar, respectiv în ipoteza executării de către autoritățile române a unui mandat european de arestare. Deși cele două cazuri menționate anterior nu sunt prevăzute în mod expres ca situații în care mandatul primarului se suspendă de drept, acestea produc efecte similare, fiind pe deplin aplicabile. Totodată, aceste cazuri de suspendare sunt aplicabile și în privința mandatului de președinte al consiliului județean, respectiv mandatului de consilier local și de consilier județean. Astfel, prin prezentul studiu urmărim să analizăm efectele juridice pe care executarea mandatului european de arestare le determină în privința mandatului primarului

Abstract: The provisions of Article 159 of the Administrative Code exclusively regulate two cases of the automatic suspension of a mayor's mandate. However, from the overall provisions applicable in criminal matters, we can also identify other hypotheses. For example, the imposition of the obligation not to carry out the activity in the exercise of which the offense was committed, as part of judicial control measures, or the execution by Romanian authorities of a European arrest warrant. Although the two cases mentioned above are not expressly provided as situations in which the mayor's mandate is automatically suspended, they produce similar effects and are fully applicable. Furthermore, these suspension cases also apply to the mandates of county council presidents, as well as local and county councilors. Therefore, this study aims to analyze the legal effects that the execution of a European arrest warrant has on the mayor's mandate.

Cuvinte cheie: primar, suspendarea mandatului, mandat european de arestare

Key-words: mayor, suspension of the mandate, European arrest warrant

Roxana PRISACARIU (Facultatea de Drept, Economie, Științe politice și administrative, Universitatea „Petre Andrei” din Iași) - *Asistența extrajudiciară - între normă și practică / First Degree Legal Aid - between norm and practice*

Rezumat: Asistența extrajudiciară este o formă de ajutor public judiciar de competența barourilor de avocați necesară soluționării legale a conflictelor juridice fie cu evitarea încărcării rolurilor instanțelor de judecată, fie cu pregătirea profesionistă a acțiunilor civile inevitabile. Interesul și practica izolate, coroborate cu neclaritățile conceptuale din domeniul analizat afectează direct accesul liber la justiție a persoanelor vulnerabile cu consecințe sociale vizibile.

Abstract: Extrajudicial legal aid is a form of legal aid under the competence of bar associations necessary for the legal resolution of legal conflicts, either by avoiding the burden of the courts, or with the professional preparation of inevitable civil actions. The isolated interest and practice, combined with the conceptual ambiguities in the analyzed field, directly affect the free access to justice of vulnerable people with visible social consequences.

Cuvinte cheie: Asistență extrajudiciară, ajutor public judiciar, acces la justiție, barou de avocați

Key-words: Extrajudicial legal aid, legal aid, access to justice, bar association

Mihai-Iulian NECULA (Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Conținutul și limitele libertății religioase / The content and limits of religious freedom*

Rezumat: Libertatea religioasă este o parte din nevoia omului de a se manifesta liber. Deși, în istoria umanității a existat un timp, ce-i drept limitat, în care libertatea religioasă era respectată oricărei persoane, totuși, în general, ea a constituit în decursul veacurilor un motiv pentru lupte crâncene, uneori chiar cu consecințe fatale. Care este conținutul libertății religioase astăzi și care sunt limitele ei? Care sunt direcțiile pe care jurisprudența CEDO le-a statuat, în sensul de a permite anumite manifestări religioase și de a le restrânge pe altele? Cum se reflectă în legislația românească principiile generale privind libertatea religioasă? Ce rol are în acest context Curtea Constituțională a României sau Comisia de la Veneția? Iată câteva întrebări la care ne-am propus să răspundem în cadrul acestui articol.

Abstract: Religious freedom is part of man's need to manifest himself freely. Although, in the history of humanity, there was a time, albeit limited, in which religious freedom was respected for any person, nevertheless, in general, it has constituted over the centuries a reason for fierce struggles, sometimes even with fatal consequences. What is the content of religious freedom today and what are its limits? What are the directions that the ECHR jurisprudence has established, in the sense of allowing certain religious manifestations and restricting others? How are the general principles regarding religious freedom reflected in Romanian legislation? What role does the Constitutional Court of Romania or the Venice Commission have in this context? Here are some questions that we have set out to answer in this article.

Cuvinte cheie: Libertate, religioasă, protecție, restrângere

Key-words: Freedom, religious, protection, restriction

Mirela-Carmen DOBRILĂ (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Evidențierea unor legături între principiile aplicabile contractului și principiile GDPR, în raport de prelucrarea datelor cu caracter personal la încheierea și executarea contractelor- din art. 6, alin. (1) litera b GDPR / Highlighting some connections*

between the principles that apply in contracts and the principles of the GDPR, in relation to the processing of personal data when concluding and performing contracts on the basis of art. 6, para. (1) letter b GDPR

Rezumat: La fel ca în dreptul contractelor, principiile aplicabile contractelor stabilesc repere pentru conduita părților contractante (care se reflectă în drepturile și obligațiile părților și în modul în care se încheie și se execută contractul), și în cazul Regulamentului General privind Protecția Datelor – Regulamentul (UE) 2016/ 679 (GDPR) există principiile din art. 5 GDPR care au rolul de a stabili repere pentru operatorii de date cu caracter personal, pentru persoana vizată și pentru autoritățile implicate, pentru a asigura aplicarea acestui regulament în mod coerent și unitar la nivelul Uniunii Europene. În cadrul articolului se urmărește o analiză comparativă a principiilor care se aplică în contracte și principiile indicate de art. 5 GDPR, analiză care să pornească de la prelucrarea datelor cu caracter personal pe temeiul legal indicat în art. 6, alin. (1) litera b GDPR, adică prelucrarea datelor pentru încheierea și executarea unui contract („prelucrarea este necesară pentru executarea unui contract la care persoana vizată este parte sau pentru a face demersuri la cererea persoanei vizate înainte de încheierea unui contract”). Prin această analiză se urmărește evidențierea unor strânse legături între aceste categorii de principii, cum ar fi: scopul comun de a orienta comportamentul care este apoi aplicat într-un context specific; accentul pus pe existența unui echilibru între interesele părților, fie între părțile contractante, fie între operator și persoana vizată; ambele categorii pun accent pe responsabilizarea părților și presupun o colaborare între părți; ambele categorii urmăresc asigurarea unor garanții de echitate prin protejarea părții mai slabe în contract.

Abstract: Just as in contract law, the principles applicable to contracts establish benchmarks for the conduct of the contracting parties (which are reflected in the rights and obligations of the parties and in the way in which the contract is concluded and performed), in the case of the General Data Protection Regulation – Regulation (EU) 2016/679 (GDPR) there are the principles in art. 5 GDPR which have the role of establishing benchmarks for personal data controllers, for the data subject and for the authorities involved, in order to ensure the application of this regulation in a coherent and unitary manner in the European Union. The article aims to make a comparative analysis of the principles that apply in contracts and the principles indicated in art. 5 GDPR, an analysis that is related to the processing of personal data on the legal basis indicated in art. 6, para. (1) letter b GDPR, i.e. processing of data for the conclusion and execution of a contract ("processing is necessary for the performance of a contract to which the data subject is party or in order to take steps at the request of the data subject prior to entering into a contract"). This analysis aims to highlight the close links between these categories of principles, such as: the common purpose of guiding behavior, which is then applied in a specific context; the emphasis on the existence of a balance between the interests of the parties, either between the contracting parties or between the operator and the data subject; both categories emphasize the accountability of the parties and assume collaboration between the parties; both categories aim to ensure guarantees of fairness by protecting the weaker party in the contract.

Cuvinte cheie: principii contracte, principii GDPR, art. 5 GDPR, art. 6 GDPR, prelucrare pe temei legal privind contractul; responsabilitate în contracte, buna-credință, echitate și echilibru contractual

Key-words: contract, personal data, contract principles in the Civil Code, principles for data processing in the GDPR, art. 5 GDPR, art. 6 GDPR, processing on a legal basis regarding the contract, responsibility and good faith in contracts, fairness and contractual balance

Sorin-Claude MODREANU, Andrei-Alexandru SOLOMON (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Emergența bunei-credințe ca valoare europeană. Perspectiva clauzelor abuzive / The emergence of good faith as a European value. The unfair terms perspective*

Rezumat: Buna-credință, ca valoare juridică moralizatoare, nu face parte din nucleul dur al valorilor Uniunii Europene, lipsindu-i vizibilitatea. Cu toate acestea, buna-credință este astăzi integrată în diverse acte normative ale Uniunii Europene. Un exemplu relevant pentru studiul relației dintre conceptul străvechi de bună-credință și dreptul unional este oferit de Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Cu precădere, vom studia efectul pe care îl produce art. 3 al Directivei sus-amintite, care consacră standardul în funcție de care se poate stabili caracterul abuziv al unei clauze contractuale. În prezentul articol, ne propunem să analizăm cadrul normativ în materia clauzelor abuzive, pornind de la nivelul Uniunii Europene și continuând cu impactul resimțit în dreptul intern. În analiza acestor elemente, vom utiliza reperele oferite de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și de jurisprudența instanțelor interne.

Abstract: Good faith, as a moralizing legal value, is not part of the core of the European Union's values and lacks visibility. However, good faith is nowadays enshrined in various pieces of EU legislation. A relevant example for studying the relationship between the ancient concept of good faith and EU law is Council Directive 93/13/EEC of April 5, 1993 on unfair terms in consumer contracts. In particular, we will study the effect of Article 3 of the above-mentioned Directive, which enshrines the standard according to which the unfairness of a contractual term can be established. In this article, we intend to analyze the regulatory framework on unfair terms, starting from the European Union level and continuing with the impact felt in domestic law. In analyzing these elements, we will use the benchmark cases extracted from the case law of both the European Court of Justice and the national courts.

Cuvinte cheie: Bună-credință, clauze abuzive, contracte încheiate cu consumatorii, CJUE

Key-words: Good faith, unfair terms, consumer contracts, CJEU

Mădălina-Gabriela GUȚĂ (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Izvoarele dreptului Uniunii Europene și impactul acestora asupra sistemelor juridice naționale / Sources of European Union law and their impact on national legal systems*

Rezumat: Cadrul juridic al Uniunii Europene (UE) este construit în jurul unei multitudini de surse, cum ar fi tratatele, regulamentele, directivele și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Aceste surse sunt obligatorii pentru statele membre și redefinesc relația dintre dreptul național și cel european. Analizând interacțiunea acestora cu sistemele juridice naționale, în special prin intermediul principiului prevalenței dreptului UE și efectului direct, vom evidenția provocările pe care le generează această integrare juridică, în ceea ce privește

suveranitatea statelor membre, marja de apreciere a acestora, armonizarea normativă și dialogul dintre instanțele europene și cele naționale.

Abstract: The legal framework of the European Union (EU) is built around a multitude of sources, such as treaties, regulations, directives and the case law of the Court of Justice of the European Union. These sources are binding on Member States and redefine the relationship between national and European law. By analysing their interaction with national legal systems, in particular through the principle of the prevalence of EU law and direct effect, we will highlight the challenges that this legal integration generates in terms of Member States' sovereignty, their margin of appreciation, regulatory harmonisation and the dialogue between European and national courts.

Cuvinte cheie: izvor, drept primar, drept derivat, acquis comunitar, armonizare

Key-words: source, primary law, secondary law, acquis communautaire, harmonisation

Crina-Maria STANCIU, Vlad GRIGORESCU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Sanctiunile pecuniare în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene / Financial sanctions before the Court of Justice of the European Union*

Rezumat: Rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene este acela de a corecta și nu a de a impune o pedeapsă fără sens, căci sistemul comunitar este fondat pe dialog, loialitate și cooperare cu membrii săi. Totuși anumite state, din motive politice ori de natura juridică, refuză punerea în aplicare a deciziilor Curții. Astfel, trebuie găsit un mijloc de constrângere, care să grăbească aplicarea acestor decizii - fiind vorba despre sistemul sancțiunilor pecuniare. În continuare, vom privi sistemul sancțiunilor pecuniare ca având o aplicare directă și în materia drepturilor consumatorului și a principiilor contractuale (precum buna-credință, transparența, echitatea). Această lucrare are drept scop analizarea sancțiunilor pecuniare în raport cu conduita statelor membre față de deciziile CJUE și în materie contractuală. Mai mult decât atât va fi analizat principiul ocrotirii părții mai slabe în contracte și modul în care a fost transpus la nivel european.

Abstract: The role of the Court of Justice of the European Union is to correct and not to impose a meaningless punishment, because the community system is founded on dialogue, loyalty and cooperation with its members. However, certain states, for political or legal reasons, refuse to implement the decisions of the Court. Thus, a means of constraint must be found that would accelerate the application of these decisions - this being the system of pecuniary sanctions. In the following, we will consider the system of pecuniary sanctions as having a direct application also in the matter of consumer rights and contractual principles (such as good faith, transparency, fairness).

This paper aims to analyze pecuniary sanctions in relation to the conduct of the Member States towards the decisions of the CJEU and in contractual matters. Moreover, the principle of protection of the weaker party in contracts and the way in which it has been transposed at European level will be analyzed.

Cuvinte cheie: sancțiuni pecuniare, principii contractuale, consumator, constrângere

Key-words: monetary sanctions, contractual principles, consumer, coercion

SECȚIUNEA V (studenți)

Luciana VIZITEU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Un nou Graal: legea aplicabilă tranzacțiilor cu criptoactive în U.E.? / A new Grail: the law applicable to crypto-asset transactions in the EU?*

Rezumat: Regulamentul Roma I reprezintă un reper esențial în evoluția dreptului contemporan al obligațiilor contractuale, asigurând o uniformizare eficientă a normelor conflictuale în cadrul Uniunii Europene. Prin consacrarea principiului autonomiei de voință, alături de introducerea unor mecanisme clare de determinare a legii aplicabile în absența alegerii părților, acest act normativ a contribuit semnificativ la consolidarea securității juridice și la promovarea încrederii reciproce între partenerii contractuali din statele membre. Lucrarea analizează provocarea impusă de reglementarea criptoactivelor în spațiul U.E. Ea își propune să determine posibilitatea utilizării Regulamentului Roma I obligațiilor generate de tehnologia blockchain și criptoactive. Transformările profunde generate de acestea impun analiza cadrului legal prin filtrul noilor realități digitale. Flexibilitatea regulamentului și capacitatea sa de a răspunde nevoilor de protecție ale utilizatorilor și investitorilor sunt supuse unei reevaluări critice.

Abstract: The Rome I Regulation represents an essential milestone in the evolution of contemporary law of contractual obligations, ensuring an efficient uniformity of conflict rules within the European Union. By enshrining the principle of autonomy of will, together with the introduction of clear mechanisms for determining the applicable law in the absence of a choice of parties, this normative act has significantly contributed to strengthening legal certainty and promoting mutual trust between contractual partners in the Member States. The paper analyzes the challenge posed by the regulation of crypto-assets in the E.U. It aims to determine the possibility of using the Rome I Regulation to the obligations generated by blockchain technology and crypto-assets. The profound transformations generated by them require the analysis of the legal framework through the filter of the new digital realities. The flexibility of the regulation and its ability to respond to the protection needs of users and investors are subject to critical reassessment.

Cuvinte cheie: Regulamentul Roma I, legea aplicabilă, libertatea de alegere, predictibilitate, criptoactive

Key-words: Rome I Regulation, applicable law, freedom of choice, predictability, crypto-assets

Elena SÂRGHI (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Sunt desenele și modelele neînregistrate actuale? The answer is blowin' in the wind / Are the unregistered designs current? The answer is blowin' in the wind*

Rezumat: Încercând să oferim un răspuns la întrebarea din titlu într-un stil specific muzicii folk promovate de Bob Dylan, aflându-ne în parametrii dreptului proprietății intelectuale, ne vom raporta, în cuprinsul prezentei lucrări, la rațiunea instituirii acestui sistem de protecție, la regimul juridic reglementat de dispozițiile Regulamentului 6/2002, cântărind avantajele și dezavantajele. În partea a doua a articolului, vom analiza hotărâri ale CJUE din procedura întrebărilor prejudiciale, verificând maniera în care Curtea a interpretat întrunirea condițiilor de

validitate de către desenele sau modelele din respectivele litigii, concluzionând dacă își menține actualitatea soluția legislativă europeană de oferire a protecției juridice desenelor sau modelelor neînregistrate.

Abstract: Trying to provide an answer to the question in the title in a style specific to the folk music promoted by Bob Dylan, being within the parameters of intellectual property law, we will refer, in this paper, to the rationale for establishing this protection system, to the legal regime regulated by the provisions of Regulation 6/2002, weighing the advantages and disadvantages. In the second part of the article, we will analyze the judgments of the CJEU from the preliminary questions procedure, checking the way in which the Court interpreted the meeting of the validity conditions by the designs in the respective litigations, concluding if the European legislative solution of providing legal protection to unregistered designs maintains its relevance.

Cuvinte cheie: desene sau modele neînregistrate, Regulamentul 6/2002, caracter individual al desenului sau modelului.

Key-words: unregistered designs, Regulation 6/2002, individual character of the design

Ioana Theodora STOIAN (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Raportarea și schimbul informațiilor fiscale în Deceniul Digital al Europei / Tax reporting and information exchange during the Europe's Digital Decade*

Rezumat: Raportarea și schimbul de informații reprezintă premisele unui control fiscal eficient. Celeritatea operațiunilor realizabile cu ajutorul noilor mijloace tehnologice trebuie să fie dublată de o legislație accesibilă contribuabilului, concisă și predictibilă. Prezenta lucrare urmărește să evidențieze contribuția factorului uman la eficientizarea schimburilor de informații în combaterea fraudei fiscale complexe, prin raportare la transformările de esență determinate de tehnologizarea accelerată. Simplificarea și adaptarea legislației subliniază rolul decisiv al tehnologiilor informaționale, de care depinde viitorul unei administrații fiscale perfecționate. În acest sens, am analizat caracteristicile sistemelor centrale electronice de monitorizare implementate și modalitățile de fructificare a schimburilor de informații în scopul combaterii fraudelor fiscale, în special a fraudei la taxa pe valoarea adăugată, pentru îmbunătățirea instrumentelor antifraudă, dorind să surprindem o perspectivă nouă asupra controlului multilateral la scară europeană.

Abstract: The Digital Decade is the beginning of a new era of legal challenges. It is the perfect time to develop existing means to meet new demands and to improve the efficiency of national administrations. Legislation has to be predictable and accessible to citizens so that every duty is clear and specific enough to them. Fiscalists have to deal with consistent changes due to digitalisation in order to provide national administration with efficient ways to fight complex frauds and VAT fraud. Information has the main role, but the human factor is equally important to properly apply systemic principles and to make the correspondence between practical difficulties and the improved remedies by a better informational exchange. The fiscal multilateral control has to comply with changes as the entrepreneurial world evolves exponentially and the electronic systems for supervising transactions should be helpful this way. To fight VAT fraud, the administration needs to properly manage the high amount of information to find better solutions, but not to complicate even more the procedures. We aim to capture several

ways to improve multilateral fiscal control by emphasizing the role of informational exchanges, the characteristics of electronic monitoring systems and asset diversification during the European Digital Decade.

Cuvinte cheie: control multilateral, administrație fiscală națională, schimb de informații, sistem electronic central de monitorizare, intenție frauduloasă

Key-words: multilateral control, fiscal administration efficiency, tax information, complex fraud, electronic supervising system, fraudulent intent

Elena-Georgiana DĂNILĂ (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Contractele inteligente / Smart contracts*

Rezumat: În contextul digitalizării, Uniunea Europeană a adoptat Data Act (2024) și Data Governance Act (2023), ca parte a strategiei privind economia bazată pe date. Data Act oferă o definiție oficială a contractelor inteligente (art. 2 alin. 39) și stabilește cerințe tehnice esențiale (art. 36), precum securitatea, controlul accesului și posibilitatea întreruperii sigure. Contractele inteligente sunt programe informatice care execută automat acorduri predefinite, de obicei prin tehnologia blockchain. Ele oferă eficiență, transparență și reduc costurile, fiind utilizate deja în domenii ca jocurile video sau tranzacțiile cu NFT-uri. Cu toate acestea, ele ridică provocări juridice: nu pot acoperi concepte precum intenția sau echitatea, sunt greu de modificat după implementare și pot conține erori de cod. Astfel, deși eficiente, contractele inteligente nu înlocuiesc dreptul, ci cer adaptarea acestuia. În viitor, este necesară standardizarea lor la nivel UE, clarificarea statutului juridic al codului și pregătirea instanțelor pentru a interpreta aceste instrumente tehnice în context legal.

Abstract: In the context of digitalization, the European Union has adopted the Data Act (2024) and the Data Governance Act (2023) as part of its data-driven economy strategy. The Data Act provides an official definition of smart contracts (Article 2, paragraph 39) and establishes essential technical requirements (Article 36), such as security, access control, and the possibility of safe termination.

Smart contracts are computer programs automatically executing predefined agreements, usually through blockchain technology. They offer efficiency, transparency, and cost reduction, and are already being used in areas such as video games and NFT transactions. However, they also raise legal challenges: they cannot cover concepts such as intent or fairness, are difficult to modify after implementation, and may contain coding errors.

Thus, although efficient, smart contracts do not replace the law but require its adaptation. In the future, it will be necessary to standardize them at the EU level, clarify the legal status of code, and prepare courts to interpret these technical tools within a legal context.

Cuvinte cheie: blockchain, reglementare UE, contract inteligent, Actul privind guvernarea datelor

Key-words: blockchain, UE regulation, smart contract, Data Act

Ioana DUMITRESCUL (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia protecției dreptului de proprietate / The case-law of the European Court of Human Rights concerning the protection of the right to property*

Rezumat: Lucrarea analizează situații de încălcare a dreptului de proprietate în statele semnatare ale Convenției. Jurisprudența C.E.D.O. s-a îmbogățit începând cu finalul secolului XX, în contextul revenirii la democrație fiind consacrat în toate statele semnatare acest drept esențial și anume dreptul de proprietate publică dar și privată. Ținând seama de contextul legislativ postdecembrist în România am găsit oportună notarea unor aspecte legate de modalitățile de reconstituire a dreptului de proprietate privată. O parte din fragmentele de jurisprudență analizate privesc obligațiile încălcate de către state prin aplicarea greșită a textului Convenției și inaplicabilitatea garanțiilor care însoțesc drepturile consacrate în acest instrument juridic important în arhitectura statelor civilizate.

Abstract: This study examines instances of violations of the right to property in the signatory states of the Convention. The case-law of the European Court of Human Rights has substantially developed since the late 20th century, particularly with the restoration of democratic governance, which resulted in the recognition of this fundamental right—specifically, the right to both public and private property—in all signatory states. Considering the post-communist legislative context in Romania, it was deemed appropriate to highlight certain aspects regarding the mechanisms for the restitution of private property rights. Some of the case-law excerpts examined pertain to breaches of obligations by states due to the improper application of the Convention's provisions and the failure to implement the guarantees that accompany the rights enshrined in this pivotal legal instrument that forms the foundation of civilized state

Cuvinte cheie: proprietate privată, imobil, expropriere, despăgubiri

Key-words: private property, immovable property, expropriation, compensation

Antonia Ruxandra BĂDĂRĂU-RAȚĂ (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Contractul de transfer de afacere în dreptul român / The transfer of business as a going concern in Romanian law*

Rezumat: Contractul de transfer de afacere este un acord juridic prin care o persoană (cedentul) transmite cu titlu oneros sau gratuit unei alte persoane (cesionarul) una sau mai multe ramuri de activitate sau parte a unei ramuri de activitate, incluzând elemente precum: clientela, vadul comercial, marca, stocurile, echipamentele, contractele comerciale, autorizațiile și, uneori, chiar personalul. În România, nu există o reglementare unitară a acestui contract, impunându-se apelul la normele generale din Codul Civil privind vânzarea-cumpărarea, donația sau cesiunea de creanță. Sub influența dreptului Uniunii Europene, care poate fi considerat un factor de modernizare a dreptului național, s-a ajuns la reglementarea anumitor aspecte ținând de transferul de afacere, urmărindu-se în principal asigurarea condițiilor pentru funcționarea pieței unice și menținerea unui standard ridicat de protecție a drepturilor lucrătorilor. Sub denumiri diverse, precum transfer de active sau transfer de întreprindere, legiuitorul autohton a recunoscut necesitatea stabilirii unor repere în cadrul unor astfel de operațiuni, regăsite în prezent în prevederi ale Codului fiscal, ale Codului muncii, dar și în legislația secundară. Caracterul lacunar al normelor poate fi generator de dificultăți de punere în aplicare și de interpretare, o relevanță deosebită prezentând jurisprudența

Curtii de Justiție a Uniunii Europene, ce oferă explicații edificatoare în hotărâri precum Zita Modes Sàrl împotriva Administration de l'enregistrement et des domaines sau Lorenzo Amatori și alții împotriva Telecom Italia SpA. Având drept punct de pornire normele interne disparate, prezentarea urmărește completarea anumitor lacune și identificarea unor probleme ce ar putea apărea în practică.

Abstract: The transfer of a business as a going concern is a legal agreement by which one person (the transferor) transfers, for consideration or free of charge, to another person (the transferee) one or more branches of activity or part of a branch of activity, including elements such as clientele, commercial location, trademark, stock, equipment, commercial contracts, authorizations, and sometimes even personnel. In Romania, there is no unified regulation of this contract, requiring reference to the general provisions of the Civil Code concerning sale-purchase, donation, or assignment of claims. Under the influence of European Union law, which can be considered a factor of modernization for national law, certain aspects related to business transfer have been regulated, primarily aiming to ensure the conditions for the functioning of the single market and maintaining a high standard of protection for workers' rights. Under various names, such as asset transfer or business transfer, the national legislator has recognized the need to establish benchmarks for such operations, currently found in provisions of the Tax Code, the Labor Code, and secondary legislation. The fragmented nature of the norms can generate difficulties in implementation and interpretation, with particular relevance being given to the case law of the Court of Justice of the European Union, which provides clarifying explanations in rulings such as Zita Modes Sàrl v. Administration de l'enregistrement et des domaines and Lorenzo Amatori and others v. Telecom Italia SpA. Starting from disparate internal norms, the presentation aims to address certain gaps and identify potential issues that could arise in practice.

Cuvinte cheie: transfer de active, transfer de întreprindere, activitate economică, neutralitate fiscală

Key-words: transfer of assets, transfer of undertakings, economic activity, fiscal neutrality

Iulia Adelina DOBAȘU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Starea actuală a drepturilor copilului în România / The current state of children's rights in Romania*

Rezumat: Am realizat un sondaj în rândul elevilor de liceu pentru a stabili dacă drepturile copiilor, deși sunt garantate de legislația națională, precum și prin tratatele internaționale, sunt cu adevărat respectate, cel puțin din punctul de vedere al copiilor. Prin urmare, am creat un chestionar compus din 15 întrebări referitoare la: cunoștințele lor despre drepturile lor ca și copii, oameni și membri ai unei societăți și ai unei familii, persoanele sau instituțiile la care pot apela dacă drepturile lor sunt încălcate, cine este responsabil pentru a se asigura că drepturile lor sunt cunoscute, dacă drepturile lor sunt respectate acasă sau la școală, dacă ar dori să afle mai multe despre drepturile lor, dacă simt că unele dintre drepturile lor sunt încălcate și care, dacă consideră că o plângere cu privire la încălcarea respectivă ar putea ajuta la rezolvarea problemei lor sau nu și ce ar dori să schimbe în ceea ce privește starea actuală a drepturilor lor.

Abstract: I have conducted a survey among high school students in order to establish if children's rights, even though they are guaranteed by the national law, as well as through international treaties, are actually respected, at least from the children's point of view. Therefore, I created a questionnaire composed of 15 questions

regarding: their knowledge about their rights as children, human, and members of a society and a family, the people or institutions they can call if their rights are violated, who is responsible for making sure children know their rights, if their rights are respected at home or at school, if they would like to know more about their rights, if they feel that some of their right are being violated and which, if they think that a complaint about said violation could help solve their problem or not, and what they would like to change regarding the current state of their rights.

Cuvinte cheie: drepturile copilului, sondaj elevi de liceu

Key-words: children's rights, survey high school students

Viviana Alexandra GHEORGHIAN (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Mecanismul de Ajustare a Carbonului la Frontieră și Fondul pentru Tranziție Justă. Două dimensiuni ale Tranziției Verzi în oglindă / The Carbon Border Adjustment Mechanism and the Just Transition Fund. Reflecting two sides of the Green Transition*

Rezumat: Tranziția Verde, asumată prin Pactul Ecologic European, reprezintă unul dintre subiectele de interes ale discuțiilor axate pe politicile europene ale ultimilor ani, preocupând tot mai acut actori din sfere și domenii variate. Despre Pactul Ecologic European (cunoscut mai bine sub denumirile de Pactul Verde/ Green Deal) s-a scris și se scrie mult, aspect firesc din perspectiva complexității măsurilor pe care le sugerează ori a obiectivelor pe care le implică. Astfel, prin prezenta cercetare vom explora semnificațiile Pactului Verde dintr-o optică aplicată, din perspectiva a două dintre componentele sale esențiale, respectiv Mecanismul de Ajustare a Carbonului la frontieră și Fondul pentru Tranziție Justă, ambele transpuse juridic prin intermediul a două regulamente de referință. Dacă Mecanismul de Ajustare este apt să pună în lumină componenta de fiscalitate a Pactului Verde, Fondul pentru Tranziție Justă creionează interesul pentru echitate, sustenabilitate și sprijin social, comparația și analiza lor simultană fiind apte, astfel, să genereze o înțelegere mai aprofundată a valențelor multiple ale Tranziției Verzi.

Abstract: The Green Transition, as assumed by the European Green Deal, has been one of the major topics in the debates focused on European policies in recent years, being of growing concern to stakeholders from various fields. Much has been and continues to be written about the European Green Deal Pact (more commonly referred to as the Green Deal), which is natural given the complexity of the measures it proposes and the objectives it encompasses. Thus, in this research we aim to explore the meanings of the Green Deal from an applied perspective, focusing on two of its key components, namely the Carbon Border Adjustment Mechanism and the Just Transition Fund, both legally transposed through two landmark regulations. If the Adjustment Mechanism is able to highlight the fiscal component of the Green Deal, the Just Transition Fund raises the stakes for equity, sustainability and social support. Their simultaneous comparison and analysis is thus able to generate a deeper understanding of the Green Transition's multifaceted nature.

Cuvinte cheie: tranziție verde, fiscalitate, sustenabilitate, echitate

Key-words: Green Transition, fiscal policy, sustainability, equity

Gabriela-Ingryd RADU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Privire comparativă asupra dobândirii valorilor Uniunii Europene de către state / Comparative view over the acquisition of the European Union's values by the states*

Rezumat: Prezenta lucrare va expune procesul de aderare la Uniunea Europeană de către state, implicit al acceptării principiilor susținute de către acestea. De asemenea, se vor analiza dificultățile avute în adoptarea valorilor democratice, precum și rolul izvoarelor Uniunii Europene în sistemele de drept ce se pot identifica în cadrul continentului.

Abstract: This work will expose the European Union Accession process, implicitly involving the acceptance of the EU supported principles. Furthermore, the difficulties in adopting democratic values and the role of the European Union sources in the law systems identifiable on the continent are to be analyzed.

Cuvinte cheie: democrație, principii, aderare, izvoare

Key-words: democracy, principles, accession, sources

Mihai-Bogdan RAICU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Cooperarea transfrontalieră europeană în perioade de criză / European cross-border cooperation in times of crisis*

Rezumat: Lucrarea își propune să exploreze modul în care valorile europene contemporane, precum solidaritatea, cooperarea și respectul pentru demnitatea umană, au modelat atât dreptul intern al statelor, cât și dreptul european în materia colaborării interstatale în perioade de criză, cu precădere cea a pandemiei de COVID-19. Analiza va evidenția modul în care statele membre ale Uniunii Europene colaborează între ele, dar și cu țări terțe (ex. Ucraina), în momente critice, urmărind să reflecte dacă răspunsul lor la aceste situații este dictat de cultura europeană de solidaritate sau dacă, dimpotrivă, importanța acestor valori scade în contextul unor situații de urgență.

Abstract: The paper plans to explore the ways in which contemporary European values, such as solidarity, cooperation, and respect for human dignity, have shaped both the national law of states and European law in the field of interstate cooperation during times of crisis, particularly during the COVID-19 pandemic. The analysis will highlight the ways in which member states of the European Union collaborate with one another, but also with non-member states (eg. Ukraine), during critical moments, hoping to show if their response to these situations is dictated by the European culture of solidarity or if, on the contrary, the importance of these values diminishes in the context of emergencies.

Cuvinte cheie: valori europene, solidaritate, criză, colaborare interstatală

Key-words: european values, solidarity, crisis, interstate collaboration

Sabina SAFTA-ROMANO (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Între Eficiență și Uniformitate: Mecanismul Trimiterilor Preliminare, Doctrina "Acte Clair" și Valorile UE / Between Efficiency and Uniformity: The Preliminary Ruling Mechanism, the Acte Clair Doctrine, and EU Values*

Rezumat: Lucrarea își propune să evidențieze rolul indispensabil al mecanismului trimerilor preliminare (art. 267 în Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, în continuare TFUE) în procesul de armonizare legislativă la nivelul Uniunii Europene. Analizând dialogul judiciar dintre instanțele naționale și Curtea de Justiție a Uniunii Europene (în continuare CJUE), vom observa cum interpretarea obligatorie și uniformă a dreptului UE realizată de CJUE prin intermediul procedurii întrebărilor preliminare a facilitat coerența sistemului juridic european contemporan. În continuare, va fi examinată evoluția doctrinei "acte clair" (cauza CILFIT respectiv, Consorzio), o excepție de la obligația de trimitere, și tensiunea inherentă dintre obiectivul său de eficiență procedurală și valorile fundamentale ale UE, în special în ceea ce privește statul de drept. Articolul evidențiază riscul ca aplicarea nejustificată a doctrinei "acte clair" de către instanțele naționale să conducă la interpretări divergente, subminând astfel armonizarea și principiile statului de drept, care presupun o aplicare unitară și previzibilă a dreptului UE, susținută de autoritatea interpretativă finală a CJUE prin intermediul trimerilor preliminare.

Abstract: This paper aims to highlight the indispensable role of the preliminary ruling mechanism (Article 267 of the Treaty on the Functioning of the European Union, hereinafter TFEU) in the legislative harmonization process at the European Union level. By analyzing the judicial dialogue between national courts and the Court of Justice of the European Union (hereinafter CJEU), we will observe how the binding and uniform interpretation of EU law provided by the CJEU through the preliminary reference procedure has facilitated the coherence of the contemporary European legal system. Subsequently, the evolution of the "acte clair" doctrine (referring to the CILFIT and Consorzio cases), an exception to the obligation to refer, and the inherent tension between its objective of procedural efficiency and the fundamental values of the EU, particularly concerning the rule of law, will be examined. This article highlights the risk that the unjustified application of the "acte clair" doctrine by national courts could lead to divergent interpretations, thereby undermining harmonization and the principles of the rule of law, which presuppose a unitary and predictable application of EU law, supported by the final interpretative authority of the CJEU through preliminary rulings.

Cuvinte cheie: trimeri preliminare, dialog judiciar, doctrina "acte clair", valori fundamentale ale UE

Key-words: preliminary rulings, judicial dialogue, "acte clair" doctrine, fundamental values of the EU

SECȚIUNEA VI (studenți)

Andrei-Ionuț DÂRLEA (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Fenomenul de corupție – între dezbateri, prevenție și combatere. Viziune internă și europeană / The phenomenon of corruption - between discourse, prevention and intervention. A Domestic and European perspective*

Rezumat: Corupția este una dintre cele mai întâlnite probleme în contemporaneitate. Frecvența cu care faptele de corupție sunt în atenția organelor abilitate de stat este una îngrijorătoare, mai ales din pricina efectelor dăunătoare pe care acestea le produc asupra societății. De-a lungul timpului, dorința de a preveni, combate și chiar destabiliza fenomenul a atras după sine felurite dezbateri doctrinare, acestea având drept efect (și) o bogată efervescență normativă a legiuitorului național (și nu numai). La nivel suprastatal, corupția a cunoscut un interes acerb din partea statelor, dezvoltându-se anumite doctrine întru unificarea legislațiilor naționale. E lesne de

Înțeles că un fenomen atât de amplu precum cel al corupției destabilizează nu doar societatea internă a unui stat, ci și pe cea europeană, producând efecte dăunătoare asupra valorilor europene. Astfel, diferitele convenții europene (sau internaționale) vin în ajutorul statelor spre a dezvolta un front comun împotriva corupției, modificând deseori chiar legislațiile naționale (cum este și cazul statului român).

Abstract: Corruption represents one of the predominantly encountered problems in contemporary times. The extent to which corruption cases draw the attention of competent state authorities is cause for concern, especially given the detrimental impact they have on society as a whole. Over the course of time, the ambition to counteract the phenomenon has prompted a wide array of doctrinal debates, which have led, among other things, to an intense normative activity by the national legislator - and beyond. At a supranational level, corruption has sparked intense interest among states, leading to the development of certain doctrines aimed at harmonizing national legislations. It is self-evident that such a widespread phenomenon as corruption destabilizes not only the internal social fabric of individual states, but also the European community, undermining core European values. As a result, various European (or international) conventions come to aid states in developing a coordinated front against corruption - often prompting changes to domestic legal frameworks, as is the case in Romania.

Cuvinte cheie: corupție, valori, drepturi fundamentale, combatere, prevenire, corupție pasivă, corupție activă, societate, funcționar public, onestitate

Key-words: corruption, values, fundamental rights, tackling, prevention, passive corruption, active corruption, society, civil servant, integrity

Gabriela-Elena GORAȘ (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Impactul legislativ al deciziilor Curții Constituționale / The legislative impact of the Constitutional Court's Decisions*

Rezumat: Prin deciziile sale, Curtea Constituțională exercită un impact major asupra arhitecturii legislative, asigurând conformitatea dreptului pozitiv cu exigențele constituționale. Deciziile de constatare a neconstituționalității nu produc doar efecte negative, prin constatarea neconstituționalității normelor contrare Constituției, ci generează și efecte pozitive, obligând legiuitorul să intervină în sensul adaptării sau completării reglementărilor existente. Astfel, Curtea se afirmă nu doar ca un garant al supremației Constituției, ci și ca un veritabil actor în procesul de perfecționare legislativă. Jurisprudența constituțională dobândește valoare normativă, orientând elaborarea și aplicarea legilor în spiritul valorilor fundamentale ale statului de drept. Impactul legislativ al deciziilor Curții se înscrie, astfel, într-un proces continuu de consolidare a ordinii juridice constituționale și de afirmare a principiilor și valorilor democratice.

Abstract: Through its decisions, the Constitutional Court plays a pivotal role in shaping the legislative architecture, ensuring the alignment of positive law with constitutional imperatives. Rulings declaring the unconstitutionality of legal norms do not merely produce negative effects, by invalidating provisions contrary to the Constitution, but also generate positive effects, compelling the legislature to adapt or refine existing regulations. In this way, the Court asserts itself not only as a guardian of the supremacy of the Constitution, but also as a genuine actor in the process of legislative refinement. Constitutional jurisprudence acquires normative value, guiding both the drafting and the enforcement of laws in the spirit of the fundamental values of the rule of law. The legislative impact of

the Court's decisions becomes an integral part of an ongoing process of consolidating the constitutional legal order and affirming democratic principles and values.

Cuvinte cheie: Curtea Constituțională, decizii, principii, valori, Constituție, stat de drept

Key-words: Constitutional Court, decisions, principles, values, Constitution, rule of law

Samuel VIZITEU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Analiza logico-formală a unui discurs public/ Logico-formal analysis of a public speech*

Rezumat: Această prezentare vizează analiza unei secțiuni din raționamentele formulate de Emmanuel Macron într-unul dintre discursurile sale recente, în care abordează tema reînarmării Europei. Analiza va avea un caracter formal și se va concentra exclusiv asupra structurii logice a argumentelor, fără a evalua conținutul de fond al discursului. În deschidere, se va oferi o explicație privind natura deducției, modul în care aceasta poate fi construită, precum și o trecere în revistă a principalelor tipuri de deducții identificate în cadrul intervenției lui Macron. Ulterior, vor fi analizate și formalizate argumentele relevante, pentru ca, în încheiere, să fie evaluată validitatea lor logică, într-un mod argumentat și sistematic. Discursul analizat a fost susținut de Emmanuel Macron pe canalul de știri France24 în data de 5 martie 2025 (<https://www.france24.com/en/europe/20250305-watch-full-speech-macron-calls-for-major-european-rearmament>), în cadrul căruia acesta afirmă că Rusia reprezintă o amenințare pentru Europa și argumentează că stabilitatea Ucrainei este esențială pentru stabilitatea întregului continent european.

Abstract: This presentation offers a formal analysis of a segment from a recent speech by Emmanuel Macron, where he addresses the topic of European rearmament. The focus is on the logical structure of the arguments rather than the content itself. It begins by outlining the concept of deduction, how it is constructed, and presenting several types of deductions identified in the speech. The core of the presentation consists of analyzing and formalizing selected arguments, followed by an evaluation of their logical validity. The aim is to determine, through a reasoned approach, whether the arguments are logically sound. The speech in question was delivered on March 5, 2025, and broadcast on France24 (<https://www.france24.com/en/europe/20250305-watch-full-speech-macron-calls-for-major-european-rearmament>). In it, Macron argues that Russia poses a significant threat to Europe and emphasizes that Ukraine's stability is fundamental to the broader stability of the European continent.

Cuvinte cheie: deducție, structură logică, analiză formală, reînarmarea Europei

Key-words: deduction, logical structure, formal analysis, European rearmament

Gabriela-Loredana HUȘTIUC (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Traficul de persoane în context transfrontalier / Human Trafficking in a Cross-Border Context*

Rezumat: Traficul de persoane reprezintă în mod clar o realitate contemporană, din ce în ce mai întâlnită și adaptată noilor tendințe. Când se pun în discuție problematici referitoare la această luptă continuă împotriva celor care traficează, o serie de întrebări se conturează în mintea oricărui individ: “Este cooperarea transfrontalieră

suficientă în vederea combaterii fenomenului?”, “Granițele statelor sunt o barieră de siguranță sau o poartă deschisă pentru exploatare?”, “Sunt politicile penale suficiente pentru asigurarea unei protecții adecvate victimelor traficului de persoane?”. Cert este că globalizarea a condus pe plan internațional nu doar la o ascensiune a libertății de circulație, dar și la crearea premiselor vulnerabilităților transnaționale. Cu atât mai mult, contextul actual este unul favorabil, întrucât metodele tradiționale de racolare și recrutare au fost în timp înlocuite de modalități ingenioase, adaptate realităților sociale contemporane. În acest plan, pare că până și prevenția nu este suficientă și iar victimelor nu le sunt asigurate mijloace adecvate pentru o protecție desăvârșită. Totuși, abordarea situațiilor în speță este, de asemenea, în continuă adaptare și în căutare de modalități de eradicare, prin intermediul instituțiilor atât la nivel național, cât și european și chiar internațional. Prin urmare, evoluția fenomenului este direct proporțională cu eforturile de îmbunătățire a gestionării acestuia la nivel instituțional.

Abstract: Human trafficking clearly represents a contemporary reality, increasingly prevalent and adapted to new trends. When discussing issues related to the ongoing fight against traffickers, a series of questions arise in the minds of individuals: “Is cross-border cooperation sufficient to combat the phenomenon?”, “Are national borders a safety barrier or an open gateway to exploitation?”, “Are criminal policies sufficient to ensure adequate protection for victims of human trafficking?” What is certain is that globalization has led, internationally, not only to an increase in freedom of movement but also to the creation of conditions for transnational vulnerabilities. Even more so, the current context is favorable to the phenomenon, as traditional methods of luring and recruitment have over time been replaced by ingenious approaches, adapted to contemporary social realities. In this regard, it seems that even prevention is not enough, and victims are not provided with adequate means for complete protection. Nonetheless, the approach to such situations is also continuously adapting and seeking methods of eradication, through institutions at national, European, and even international levels. Therefore, the evolution of the phenomenon is directly proportional to the efforts made to improve its institutional management.

Cuvinte cheie: trafic de persoane, context transfrontalier, provocări, perspectivă europeană

Key-words: human trafficking, cross-border context, challenges, European level

Raisa PAVLOV (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Perspective asupra conținutului răspunderii internaționale a statelor în lumina Proiectului de articole privind răspunderea statelor pentru fapte internaționale ilicite / Perspectives on the content of the international responsibility of states in light of the Draft Articles on the Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts*

Rezumat: Răspunderea statelor constituie o temă de actualitate în sfera dreptului internațional și prezintă un interes deosebit pentru întreaga comunitate internațională, date fiind consecințele care decurg din săvârșirea unui fapt ilicit. Instituția răspunderii, indiferent de subiecții cărora se adresează, rămâne un corolar necesar al dreptului, asigurând respectarea normelor juridice, sociale și morale. Începând cu perioada în care nu beneficia de recunoaștere juridică și până la stadiul actual al codificărilor întreprinse de Comisia de Drept Internațional a O.N.U., răspunderea internațională a statelor a cunoscut o evoluție impresionantă. Conținutul răspunderii statelor are valențe puternice în reglementarea acestei instituții juridice, dat fiind că ilustrează tocmai consecințele care decurg din săvârșirea unui fapt internațional ilicit. Astfel, Comisia de Drept Internațional a evidențiat în cadrul

Proiectului de articole privind răspunderea statelor pentru fapte internaționale ilicite atât un cadru general al consecințelor ce derivă din săvârșirea unui act ilicit, cât și elemente importante referitoare la formele de reparație existente.

Abstract: State responsibility is a current topic in the field of international law, attracting considerable interest from the entire international community due to the consequences arising from the commission of an internationally wrongful act. The institution of responsibility, regardless of the subjects to which it applies, remains a necessary corollary of law, ensuring compliance with legal, social, and moral norms. Beginning with the period during which it lacked legal recognition, shaped by the codification efforts of the United Nations International Law Commission, the international responsibility of states has undergone a remarkable evolution. The content of state responsibility holds great importance in the regulation of this legal institution, as it reflects the consequences resulting from the commission of an internationally wrongful act. Accordingly, the International Law Commission has outlined in its Draft Articles on the Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts a general framework of the consequences stemming from such acts and also key elements concerning the available forms of reparation.

Cuvinte cheie: fapt internațional ilicit, prejudiciu, obligația de încetare, obligația de reparare, compensații, satisfacție

Key-words: internationally wrongful act, injury, cessation, reparation, compensation, satisfaction

Maxim CARABULEA (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Evoluția factorilor criminogeni biologici în istoria omului / The Evolution of Biological Criminogenic Factors in Human History*

Rezumat: În concret, obiectul respectivei cercetări științifice este de a dezvolta factorii biologici care determină pe făptuitor să săvârșască infracțiuni. Țin să menționez de la început faptul că în prezent nu se cunoaște cu certitudine ce factori criminogeni cu siguranță îl determină pe individ la comiterea infracțiunii, deoarece fiecare persoană este individuală și faptul de a găsi un șablon universal prin aplicarea căruia s-ar putea afirma că acesta a comis sau cu siguranță a comis o faptă antisocială este imposibil. Prin comiterea infracțiunii făptuitorul lezează ordinea publică, respectiv valorile sociale ce sunt protejate prin diverse legi în acest sens, însă în cadrul respectivei cercetări științifice ne interesează ce anume îl determină pe făptuitor să comită respectiva faptă antisocială, respectiv dacă acești factori pot fi eliminați sau dacă în urma eliminării acestora se va reitera comportamentul infracțional.

Abstract: Specifically, the object of this scientific research is to analyze the biological factors that determine an offender to commit crimes. I must mention from the outset that, at present, it is not known with certainty which criminogenic factors definitively lead an individual to commit a crime, since each person is unique, and the idea of identifying a universal pattern that could affirm with certainty that someone has committed or will commit an antisocial act is impossible. By committing a crime, the offender harms public order and, consequently, the social values protected by various laws in this regard. However, in this scientific research, we are primarily interested in what exactly determines the offender to engage in such antisocial behavior and whether these factors can be eliminated or, if eliminated, whether criminal behavior would reoccur.

Cuvinte cheie: factor criminogen, factor biologic, infracțiune, făptuitor, comportament infracțional

Key-words: biological factors, crime, offender, criminal behavior, criminogenic factors

Rareș-Matei MĂȚOI (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Cauzele Justificative ale Dreptului Penal Român în lumina Valorilor Europene / The Justifying Causes in Romanian Criminal Law in the Light of European Values*

Rezumat: Justiția are datoria să fie față dreptății, chiar și în situații mai puțin probabile sau evidente. Din acest motiv, dreptul penal român s-a ajustat pentru a reflecta valorile europene. Un astfel de exemplu se găsește în modul în care în Codul Penal român sunt așezate cauzele justificative, care înlătură componenta nejustificării din infracțiune. Astfel, lucrarea va analiza cauzele justificative și le va caracteriza în lumina doctrinei dar și a jurisprudenței naționale, pentru a putea crea în mintea cititorului o perspectivă cât mai vastă asupra instituției juridice. Ulterior, va analiza modalitatea în care Valorile Europene enunțate în Carta Drepturilor fundamentale s-au cristalizat în forma pe care o avem în prezent. În ultimă fază, lucrarea va sublinia modul în care Cauzele Justificative sunt oglinda Valorilor Europene în dreptul penal român. Prin această lucrare urmăresc să dovedesc faptul că această instituție a dreptului penal român se conformează Valorilor Europene pe care le și promovează în Codul Penal.

Abstract: Justice has the duty to embody fairness, even in less likely or less evident situations. For this reason, Romanian criminal law has adapted to reflect European values. One such example can be found in the way justifying causes are addressed in the Romanian Criminal Code, as they eliminate the element of unlawfulness from a criminal offense. This paper will therefore analyze the justifying causes and characterize them in light of both national legal doctrine and jurisprudence, in order to offer the reader a broad perspective on this legal institution. Subsequently, it will examine how the European Values, as outlined in the Charter of Fundamental Rights, have crystallized into the form we see today. In its final part, the paper will emphasize how the Justifying Causes serve as a reflection of European Values within Romanian criminal law. Through this study, I aim to demonstrate that this institution of Romanian criminal law aligns with and actively promotes the European Values embedded in the Criminal Code.

Cuvinte cheie: cauze justificative, valori europene, Carta Drepturilor Fundamentale

Key-words: justifying causes, European values, Charter of Fundamental Rights

Dumitrița HARABAGIU (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Impactul integrării europene asupra dreptului românesc / The Impact of European Integration on Romanian Law*

Rezumat: Integrarea României în Uniunea Europeană a produs transformări semnificative în arhitectura juridică națională. Proiectul își propune să analizeze în ce mod dreptul european a influențat dreptul românesc, atât din perspectiva modificărilor legislative, cât și a practicii judiciare. Accentul va fi pus pe procesul de armonizare legislativă, preluarea acquis-ului comunitar, modificările constituționale necesare aderării și efectele directe ale jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene asupra instanțelor românești. Totodată, proiectul va evidenția

și provocările întâmpinate în aplicarea dreptului european în România, inclusiv eventualele tensiuni între normele europene și cele naționale.

Abstract: Romania's integration into the European Union has brought about significant transformations in its national legal system. This project aims to examine how European law has influenced Romanian law, focusing both on legislative changes and judicial practice. Particular attention will be given to the process of legislative harmonization, the adoption of the EU *acquis*, the constitutional amendments required for accession, and the direct effects of the case law of the Court of Justice of the European Union (CJEU) on Romanian courts. The project will also highlight the challenges faced in the application of European law in Romania, including potential conflicts between EU norms and national laws.

Cuvinte cheie: integrare europeană, armonizare legislativă, reforma juridică

Key-words: European integration, Legislative harmonization, Legal reform

Cosmin ȚUGUI (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Considerații cu privire la principiul cooperării loiale între instituțiile Uniunii Europene / Considerations on the principle of loyal cooperation between the institutions of the European Union*

Rezumat: Articolul 13 din Tratatul Uniunii Europene reglementează cadrul instituțional unional, creat pentru a facilita promovarea valorilor, atingerea obiectivelor, respectiv asigurarea coerenței, eficacității și continuității politicilor și acțiunilor Uniunii. Pe lângă obligația instituțiilor de a acționa în limitele atribuțiilor conferite prin intermediul tratatelor, alineatul 2 al aceluiași articol introduce principiul cooperării loiale în raporturile ce se stabilesc între aceste instituții. Fără o reglementare expresă până la adoptarea Tratatului de la Lisabona, principiul s-a dezvoltat asemeni unei norme nescrise, pe cale jurisprudențială, fiind direct inspirat din principiul soră ce guvernează relațiile dintre instituțiile Uniunii și statele membre. În prezenta lucrare ne propunem să analizăm evoluția istorică și accepțiunile acestui principiu, precum și modul în care acesta este reflectat în acordurile interinstituționale încheiate între Parlament, Consiliu și Comisie.

Abstract: Article 13 of the Treaty on European Union regulates the institutional framework of the Union, created to facilitate the promotion of the Union's values, the achievement of its objectives and to ensure consistency, effectiveness and continuity of the EU policies and actions. In addition to the obligation for the institutions to act within the limits of the powers conferred by the Treaties, paragraph 2 of the same Article introduces the principle of loyal cooperation in relations between the Union institutions. Without an explicit provision until the adoption of the Treaty of Lisbon, the principle has developed as an unwritten rule through case law, being directly inspired by the sister principle governing relations between the Union institutions and the Member States. In this paper we therefore aim to analyse the historical evolution and meanings of this principle and how it is reflected in the interinstitutional agreements concluded between the Parliament, the Council and the Commission.

Cuvinte cheie: cooperare loială, raporturi interinstituționale, acord interinstituțional, cerința considerației reciproce

Key-words: loyal cooperation, interinstitutional relations, interinstitutional agreement, mutual consideration requirement

Raluca AGAFON (Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) - *Asistența Religioasă în Sistemul Penitenciar Românesc: Implicații Juridice și Etice / Religious Assistance in the Romanian Prison System: Legal and Ethical Implications*

Rezumat: Lucrarea mea urmărește să analizeze asistența religioasă oferită persoanelor aflate în detenție în România, dintr-o perspectivă juridică și etică. Este vorba despre un drept recunoscut atât de Constituția României, cât și de normele internaționale privind protecția drepturilor omului, care are un rol important în procesul de reintegrare socială și în respectarea demnității deținuților. În același timp, discut despre nevoia de a menține un echilibru între libertatea religioasă și principiul neutralității statului – o provocare constantă într-un spațiu cu reguli stricte, cum este cel penitenciar. Voi aduce în discuție și valorile europene fundamentale, precum demnitatea, pluralismul și toleranța, pentru a vedea în ce măsură sunt reflectate în realitatea penitenciarelor românești. În final, subliniez importanța unui cadru legal coerent și a unui dialog interconfesional real, care să răspundă atât nevoilor spirituale, cât și exigențelor unui stat de drept.

Abstract: My paper explores the topic of religious assistance offered to individuals in detention in Romania, from both a legal and ethical perspective. This is a right recognized by the Romanian Constitution and by international human rights standards, playing an important role in the social reintegration of inmates and in safeguarding their dignity. At the same time, I examine the need to maintain a balance between religious freedom and the principle of state neutrality—a constant challenge in a highly regulated environment like the prison system. I also look at how core European values such as dignity, pluralism, and tolerance are reflected in the reality of Romanian prisons. In the end, I highlight the importance of a coherent legal framework and of genuine interfaith dialogue, which should respond not only to spiritual needs but also to the requirements of a democratic rule-of-law state.

Cuvinte cheie: asistență religioasă, drepturi fundamentale, neutralitatea statului, reintegrare socială, demnitate umană

Key-words: religious assistance, Fundamental rights, state neutrality, social reintegration, human dignity